Teisipäev, 12. veebruar 2019

P8_TA(2019)0073

Ühtse turu, ettevõtete konkurentsivõime ja Euroopa statistika programmi loomine ***I

Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2019. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühtse turu, ettevõtete, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ja Euroopa statistika programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) 2017/826 (COM(2018)0441 – C8-0254/2018 – 2018/0231(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2020/C 449/37)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2018)0441),

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2, artikli 43 lõiget 2, artikli 168 lõike 4 punkti b ning artikleid 114, 173 ja 338, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0254/2018),

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,

— võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta arvamust ([1]),

— võttes arvesse Regioonide Komitee 5. detsembri 2018. aasta arvamust ([2]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 59,

— võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit ning majandus- ja rahanduskomisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning eelarvekomisjoni arvamusi (A8-0052/2019),

1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;

2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

([1]) ELT C 62, 15.2.2019, lk 40.
([2]) ELT C 86, 7.3.2019, lk 259.

Teisipäev, 12. veebruar 2019

P8_TC1-COD(2018)0231

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 12. veebruaril 2019. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) …/…, millega luuakse ühtse turu, ettevõtete, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ja Euroopa statistika programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 2017/826

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2, artikli 168 lõike 4 punkti b ning artikleid 114, 173 ja 338,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ([2]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Siseturg on Euroopa Liidu nurgakivi. Alates selle loomisest on siseturg olnud oluline majanduskasvu, konkurentsivõime ja tööhõive edendaja. See on loonud uusi võimalusi ja mastaabisäästu Euroopa ettevõtetele, eelkõige mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd), ning tugevdanud nende tööstusalast konkurentsivõimet***, ja see peaks ka edaspidi tooma kasu võrdselt kõigile kodanikele***. Siseturg on aidanud luua töökohti ning pakkunud tarbijatele laiemat valikut madalamate hindadega***, tagades samas pakutavate toodete ja teenuste kõrge kvaliteedi***. Seda võib jätkuvalt käsitada vahendina, mis aitab üles ehitada ***integreeritumat turgu ning*** tugevamat, tasakaalustatumat ja õiglasemat majandust. Siseturg on üks liidu tähtsamatest saavutustest ja suurim vara süveneva üleilmastumise tingimustes ***ning keskne element ressursi- ja energiatõhusale kestlikule majandusele ülemineku saavutamisel, et reageerida kliimamuutustest tulenevale suurenevale survele***. **[ME 1]**

(2) Siseturg peab pidevalt kohanema kiiresti muutuva keskkonnaga, mida iseloomustab digitaalne revolutsioon ja üleilmastumine. Digitaalse innovatsiooni uus ajastu pakub ***majandusele ja meie igapäevaelule, eelkõige*** ettevõtjatele ja üksikisikutele jätkuvalt võimalusi ***ja kasu***, loob uusi tooteid ja ärimudeleid, kuid tekitab ka küsimusi reguleerimise ja jõustamise jõustamise ***ning tarbijakaitse ja -ohutuse*** valdkonnas. **[ME 2]**

(3) Märkimisväärne osa liidu õigusaktidest käsitleb siseturu toimimist. Need hõlmavad eelkõige konkurentsivõimet, standardimist, ***vastastikku tunnustamist,*** tarbijakaitset, turujärelevalvet ja toiduahelat, kuid samuti eeskirju, mis käsitlevad äri-, kaubandus- ja finantstehinguid ning ausa konkurentsi edendamist, tagades seejuures võrdsed võimalused, mis on siseturu toimimiseks hädavajalik***, et tuua kasu tarbijatele ja ettevõtjatele***. **[ME 3]**

([1]) ELT C 62, 15.2.2019, lk 40.
([2]) ELT C 86, 7.3.2019, lk 259.
([3]) Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2019. aasta seisukoht.

(4) Samas esineb endiselt ***põhjendamatuid, diskrimineerivaid ja ebaproportsionaalseid*** tõkkeid ja tekib uusi, mis takistavad siseturu nõuetekohast toimimist. Eeskirjade vastuvõtmine on vaid esimene samm, samavõrd tähtis on nende rakendamine. ***Olemasolevate eeskirjade ebapiisav jõustamine, tõkked toodete ja teenuste vabale liikumisele ning piiriüleste riigihangete vähesus piiravad ettevõtjate ja tarbijate võimalusi.*** Lõpuks on ~~siin~~ ***nende takistuste kõrvaldamise puhul*** küsimus kodanike usalduses liidu vastu ja usus selle suutlikkusse saavutada tulemusi, luua töökohti ja hoogustada majanduskasvu, kaitstes samal ajal avalikku huvi. **[ME 4]**

(5) Praegu on olemas mitu liidu tasandi programmi, mis käsitlevad ettevõtete, ~~sealhulgas VKEde~~ ***eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate,*** konkurentsivõimet, tarbijakaitset, finantsteenuste tarbijaid ja lõppkasutajaid, poliitika kujundamist finantsteenuste valdkonnas ja toiduahelat. Mõningaid täiendavaid meetmeid rahastatakse otseselt siseturu eelarveridadelt. On vaja ühtlustada ja kasutada eri meetmete vahelist sünergiat ning tagada paindlikum***, läbipaistvam, lihtsustatum*** ja sujuvam raamistik, et rahastada meetmeid, mille eesmärk on saavutada hästi toimiv ~~siseturg kõige kulutasuvamal viisil~~ ***ja kestlik siseturg***. Seetõttu on vaja uut programmi, mis koondaks kokku varem nendest muudest programmidest rahastatud meetmed ja muude asjaomaste eelarveridade alt rahastatud meetmed***, mis tuginevad olemasolevatest programmidest saadud kogemustele***. Programm peaks sisaldama ka uusi algatusi, mille eesmärk on parandada siseturu toimimist***, vältides seotud liidu programmide ja meetmete dubleerimist***. **[ME 5]**

(6) Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise suhtes kohaldatakse eraldi Euroopa statistikaprogrammi, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 99/2013 ([1]). Euroopa statistika tegemise ja levitamise järjepidevuse tagamiseks peaks uus programm sisaldama ka ***olemasoleva*** Euroopa statistikaprogrammiga hõlmatud tegevusi, luues raamistiku ***andmete kogumiseks ning*** Euroopa statistika arendamiseks, ~~tegemiseks~~ ***koostamiseks, korrektseks kasutamiseks, kohaldamiseks*** ja levitamiseks. Uue programmiga tuleks kehtestada Euroopa statistika finantsraamistik, et tagada kvaliteetne, võrreldav ja usaldusväärne ~~Euroopat käsitlev statistika~~ ***Euroopa statistika, ka sellistel teemadel nagu kaubandus ja ränne***, mis toetaks ***kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikliga 3*** kõigi liidu poliitikavaldkondade kujundamist, elluviimist, järelevalvet ja hindamist. **[ME 6]**

(7) Seepärast on asjakohane luua ~~siseturu,~~ ***ühtse turu programm***, ***et tugevdada siseturgu ja parandada selle toimimist*** ettevõtete, ~~sealhulgas~~ ***eelkõige*** mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ***kestlikkuse, standardimise, turujärelevalve, tarbijakaitse, toiduainete tarneahela*** ja Euroopa statistika ~~programm~~ ***valdkonnas*** (edaspidi: „programm“). Programm peaks kehtima seitse aastat (2021–2027). **[ME 7]**

(8) Programm peaks toetama siseturu nõuetekohast toimimist toetavate liidu õigusaktide kavandamist, rakendamist ja jõustamist. Programm peaks toetama õigete tingimuste loomist, et anda suurem mõjuvõim kõigile siseturu osalistele: ettevõtetele, kodanikele, sealhulgas tarbijatele ***ja töötajatele***, kodanikuühiskonnale ja riigiasutustele. Seega peaks programmi eesmärk olema tagada ettevõtete***, eelkõige mikro-, väikeste*** ja ~~eriti VKEde~~ ***keskmise suurusega ettevõtjate*** konkurentsivõime ***ja kestlikkus***, aga ka toetada ~~tarbijakaitse~~ ***tarbijakaitse-*** ja ohutuseeskirjade***, samuti keskkonna- ja sotsiaalsete standardite*** täitmist ning suurendada ettevõtete ja üksikisikute teadlikkust, andes neile õiged vahendid, ***asjakohase teabe ja abi,*** teadmised ja pädevused teadlike otsuste tegemiseks ning oma osaluse suurendamiseks liidu poliitika kujundamises. Lisaks peaks programm tugevdama õigus- ja halduskoostööd, eelkõige ***koolitusprogrammide,*** parimate tavade vahetamise, teadmiste ja pädevuste arendamise kaudu, kasutades muu hulgas

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 99/2013 Euroopa statistikaprogrammi 2013–2017 kohta (ELT L 39, 9.2.2013, lk 12).

strateegilisi riigihankeid. Programmi eesmärk peaks olema ka toetada selliste kvaliteetsete rahvusvaheliste standardite väljatöötamist, mis aitavad liidu õigusakte rakendada. See hõlmab ka standardite kehtestamist finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas, aidates nõnda kaasa liidu kapitaliturgude läbipaistvuse ja sujuva toimimise tagamisele ning investorikaitse parandamisele. Programm peaks toetama eeskirjade koostamist ja standardite kehtestamist ka sidusrühmade võimalikult laialdase kaasamise kaudu. Programmi eesmärk peaks olema ka selliste liidu õigusaktide rakendamise ja jõustamise toetamine, mis tagavad inimeste, loomade ja taimede tervise kõrge taseme kogu toiduahelas ning loomade heaolu paranemise. **[ME 8]**

(9) Kaasaegne siseturg***, mis põhineb õigluse, läbipaistvuse ja vastastikuse usalduse põhimõtetel,*** edendab konkurentsi ja toob kasu tarbijatele, ettevõtetele ja töötajatele. Pidevalt muutuva siseturu võimaluste parem ärakasutamine peaks aitama Euroopa ettevõtetel luua töökohti ja laieneda piiriüleselt, pakkuda suuremat valikut teenuseid parema hinnaga ning säilitada samal ajal kõrged standardid nii tarbijatele kui ka töötajatele. Selle saavutamiseks peaks programm aitama ~~kõrvaldada~~ ***paremini jälgida siseturu arengut, sealhulgas uute tehnoloogiate mõju, tuvastama ja kõrvaldama*** allesjäänud ~~tõkkeid~~ ***põhjendamatud, diskrimineerivad ja ebaproportsionaalsed tõkked*** ja tagama ~~õigusraamistiku, mis~~***, et õigusraamistik*** arvestaks uute uuenduslike ärimudelitega***, sealhulgas koostöömajanduse mudelite ja sotsiaalse ettevõtlusega, kindlustades seejuures sotsiaalse kaitse kõrge taseme, sh ettevõtjatele***. **[ME 9]**

(10) Õiguslikud siseturutakistused on paljude tööstustoodete puhul kõrvaldatud ennetusmehhanismide ja ühiste eeskirjade ***ja standardite*** vastuvõtmise kaudu ning vastavate liidu eeskirjade puudumise korral vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamise kaudu. Valdkondades, kus liidu õigusaktid puuduvad, tähendab vastastikuse tunnustamise põhimõte seda, et ühes liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes kehtib vaba liikumise õigus ja neid võib müüa teises liikmesriigis***, välja arvatud juhul, kui asjaomasel liikmesriigil on põhjust olla nende kaupade turustamise vastu, tingimusel et selline piirang on mittediskrimineeriv, põhjendatud avaliku huvi eesmärkidega, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 36 või mida tunnustab Euroopa Kohtu kohtupraktika, ning proportsionaalne taotletava eesmärgiga***. Kui aga vastastikuse tunnustamise kohaldamine on puudulik ***näiteks kehtestatakse põhjendamatud või ebaproportsionaalsed piirangud***, raskendab see äriühingute pääsu teiste liikmesriikide turgudele. Vaatamata turu suurele integreeritusele kaupade valdkonnas, tähendab see kaotatud võimalusi majanduse jaoks üldiselt. ***Vastastikuse tunnustamise määruse (EL) nr xxx/2018 läbivaatamine aitab suurendada majanduslikku kasu selles valdkonnas.*** Seepärast peaks programmi eesmärk olema parandada vastastikuse tunnustamise kohaldamist kaupade valdkonnas***, realiseerides selle täieliku potentsiaali,*** ja piirata ebaseaduslike ja nõuetele mittevastavate kaupade turule jõudmist***, tõstes sihipäraselt teadlikkust ja pakkudes koolitusi, toetades toodete kontaktpunkte, parandades pädevate asutuste vahelist vastastikuse tunnustamise alast koostööd ning parandades turujärelevalvet***. **[ME 10]**

(11) Uued õigusliku reguleerimise ja jõustamisega seotud probleemid on seotud digitaalsest revolutsioonist tingitud kiiresti muutuva keskkonnaga, hõlmates näiteks selliseid probleeme nagu küberturvalisus, ***andmekaitse ja eraelu puutumatus,*** asjade internet, ~~ja~~ tehisintellekt ***ja nendega seotud eetikanormid***. Kahju tekkimise korral on oluline tooteohutust ~~ja vastutust~~ käsitlevate rangete eeskirjade olemasolu ***ja selgus vastutuse osas ning eeskirjade range täitmise tagamine***, ***et*** ~~millega~~ tagada selline poliitiline reageering, mis võimaldab Euroopa kodanikel, sealhulgas tarbijatel ja ettevõtetel sellistest eeskirjadest kasu saada. Seepärast peaks programm kaasa aitama innovatsiooni edendava liidu tootevastutuse korra kiirele kohandamisele ja ***paremale*** jõustamisele***, tagades samas kasutajate ohutuse ja turvalisuse***. **[ME 11]**

(12) Liidu õigusaktidele mittevastavate toodete turuleviimine ~~seab ebasoodsasse olukorda~~***, olenemata sellest, kas*** need ***tooted viiakse turule tavapäraste või elektrooniliste vahenditega***, ~~kes nõudeid järgivad~~ ***ja olenemata sellest, kas need on toodetud liidus või pärinevad kolmandatest riikidest***, ~~ning võib ohustada tarbijaid~~ ***paneb liidu kodanikud ja tarbijad ohtu***. ~~Mitmed~~ ***paneb liidu kodanikud ja tarbijad ohtu*** ettevõtjad ***seisavad silmitsi konkurentsiga nende ettevõtjate poolt, kes*** eiravad eeskirju kas teadmatusest või tahtlikult, et saada konkurentsieelist. Turujärelevalveasutused on sageli alarahastatud ja nende tegevusulatus jääb ühe riigi piiresse, samal ajal kui ettevõtjad kauplevad liidu

või isegi ülemaailmsel tasandil. Turujärelevalveasutustel on eelkõige e-kaubanduse puhul suuri raskusi kolmandatest riikidest imporditud, kuid nõuetele mittevastavate toodete jälgimisega ~~ja~~ ***ning*** nende jurisdiktsioonis vastutava asutuse kindlakstegemisega ***ja riskihinnangute või ohutustestide läbiviimisega, sest neil puudub toodetele füüsiline juurdepääs***. Seepärast peaks programm püüdma parandada toodete nõuetele vastavust, ***tugevdades turujärelevalvet***, pakkudes ettevõtjatele ~~sobilikke stiimuleid~~ ***selgeid, läbipaistvaid ja kõikehõlmavaid eeskirju, suurendades teadlikkust kohaldatavatest liidu tooteohutuse eeskirjadest***, tõhustades vastavuse kontrollimist***, sealhulgas igast turule lastud tooteliigist olulist protsentuaalset osa esindavate toodete näidiste järjepideva kontrollimise ning turujärelevalveasutuste tehtavate kontrollostude abil,*** ning edendades täitevasutuste tihedamat piiriülest koostööd. Samuti peaks programm kaasa aitama olemasoleva turujärelevalve raamistiku tugevdamisele, toetama eri liikmesriikide turujärelevalveasutuste ühismeetmeid, parandama teabevahetust ning edendama turujärelevalvetoimingute lähenemist ja tihedamat lõimumist***, eelkõige sellega, et tagatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/858 ([1]) kehtestatud uute nõuete range rakendamine, et vältida nõuetele mittevastavate toodete müümist Euroopa kodanikele. Seega peaks programm suurendama kogu liidu turujärelevalveasutuste suutlikkust ja aitama kaasa suurema ühtsuse saavutamisele liikmesriikide vahel, saades siseturust võrdselt kasu nii majandusliku heaolu kui ka kestliku majanduskasvu seisukohast, ning lahendades nende konkreetseid vajadusi kohandatud viisil.*** **[ME 12]**

(13) Tooteohutus on meie ühine mure. Vastavushindamisasutused kontrollivad enne toodete turulelaskmist nende vastavust kehtestatud ohutusnõuetele. Seetõttu on ülimalt oluline, et vastavushindamisasutused oleksid usaldusväärsed ja pädevad. Liit on loonud vastavushindamisasutuste akrediteerimissüsteemi, mille raames kontrollitakse nende pädevust, erapooletust ja sõltumatust. ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 765/2008*** ([2]) ***on liikmesriikide tasandil rakendatud siiski mitmel erineval moel. Erinevused puudutavad pädevuse jaotust turujärelevalveasutuste ja riigisiseste järelevalvemehhanismide vahel riiklikul tasandil, turujärelevalvele ettenähtud rahaliste vahendite kasutamise määra ning turujärelevalve strateegiaid ja lähenemisviise, aga ka mittevastavate toodete suhtes kasutatavaid pädevusi ja karistuste taset rikkumiste puhul, mis kõik on tekitanud killustatuse liidu ühtlustatud õigusaktide täitmise tagamisel. Niisugune killustumine on tekitanud olukorra, kus mõnes liikmesriigis on turujärelevalve rangem kui mõnes teises, mis võib vähendada õigusaktide heidutusjõu tõhusust, luua mõnes liikmesriigis ettevõtetele ebavõrdsed tingimused ning tekitada tasakaalustamatuse liidu tooteohutuse tasemes.*** Praegu on peamine ülesanne hoida kogu akrediteerimissüsteem vastavuses tehnika viimase tasemega ja tagada, et süsteemi kohaldatakse ühetaolise rangusega kogu liidus. Seepärast tuleks programmiga toetada meetmeid, mis tagavad vastavushindamisasutustes regulatiivsete nõuete jätkuva täitmise***, kasutades selleks eelkõige kolmanda isiku hindamist, eesmärgiga edendada erapooletuid ja sõltumatuid menetlusi,*** ning tõhustavad Euroopa akrediteerimissüsteemi eelkõige uutes poliitikavaldkondades, toetades ***kontrollide ja sanktsioonide ühtsust ning*** määruse (EÜ) nr 765/2008 ([3]) artiklis 14 osutatud Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni (EA) loomist. **[ME 13]**

(14) ***E-kaubanduse areng võib tekitada teatavaid probleeme seoses küsimusega, kuidas kaitsta lõppkasutajate tervist ja ohutust nõuetele mittevastavate toodete eest.*** Võrgupõhiste kaubandus- ja reisiteenuste tõttu ei tunne tarbijaturud enam riigipiire ja seepärast on oluline tagada, et liidus elavatele tarbijatele oleks tagatud ~~piisav~~ ***võrdväärne*** kaitse kolmandates riikides asuvatelt ettevõtjatelt kaupade ja teenuste importimisel. Seepärast peaks programm võimaldama vajaduse korral toetada koostööd peamisteks kaubanduspartneriteks olevate kolmandate riikide asutustega***, et vahetada teavet nõuetele mittevastavate toodete, teaduse uusimate avastuste ja uute tehnoloogiate, alles kujunevate riskide ning kontrollitegevusega seotud muude aspektide kohta***. **[ME 14]**

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

([3]) ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).~~

(15) Avaliku sektori asutused kasutavad avalikke hankeid selleks, et saada kulutatud avaliku sektori raha eest suuremat väärtust ning muuta siseturg innovatiivsemaks, jätkusuutlikumaks, kaasavamaks ja konkurentsivõimelisemaks***, sealhulgas kohaldades, eeldusel et see on kooskõlas kohaldatava liidu õigusega, muid kriteeriumeid kui lihtsalt kõige odavam hind või kulutõhusus, võttes muu hulgas arvesse kvalitatiivseid, keskkondlikke, õiglase kaubanduse ja sotsiaalseid aspekte ning hõlbustades suurte taristutööde puhul hankelepingute osadeks jagamist***. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2014/23/EL ([1]), 2014/24/EL ([2]) ja 2014/25/EL ([3]) on sätestatud liidu sisemajanduse koguproduktist 14 % moodustava avalike hangete turu integratsiooni ja tõhusa toimimise õigusraamistik, mis on kasulik avaliku sektori asutustele, ettevõtetele ja kodanikele, sealhulgas tarbijatele. ***Nõuetekohaselt rakendatud riigihanke-eeskirjad on tugevama ühtse turu ning ELi ettevõtete kasvu ja töökohtade suurendamise oluline vahend.*** Seepärast tuleks programmiga toetada meetmeid, millega tagatakse strateegiliste riigihangete laialdasem kasutuselevõtt, avaliku sektori hankijate tegevuse kutseliseks muutmine, ***et lihtsustada ja parandada*** VKEde ~~parem pääs~~ ***ja mikroettevõtjate pääsu*** riigihanketurgudele, ***eelkõige nõustamisteenuste ja koolituse abil,*** paremad andmed, läbipaistvus ja ausus, hangete kiirem üleviimine digitaalsesse keskkonda ja ühishangete edendamine, tugevdades selleks partnerlust liikmesriikidega, parandades andmete kogumist ja analüüsimist muu hulgas asjaomaste IT-vahendite arendamise kaudu, toetades kogemuste ja heade tavade vahetamist, ***tuginedes Euroopa ja rahvusvahelistele standarditele,*** andes suuniseid, edendades kasulikke kaubanduslepinguid, tugevdades koostööd riigi ametiasutuste vahel ja käivitades katseprojekte. **[ME 15]**

(16) Programmi eesmärkide saavutamiseks ning kodanike ja ettevõtete elu lihtsustamiseks on vaja kvaliteetseid kasutajakeskseid avalikke teenuseid***, mis oleksid järjest rohkem digitaalsed ja täielikult kättesaadavad, ning suuremaid pingutusi e-halduse ja e-valitsuse valdkonnas, tagades samas asjakohase andmete privaatsuse ja andmekaitse***. See tähendab, et haldusasutused peavad hakkama kasutama uusi***, uuenduslikumaid*** töövõtteid, ~~kaotama~~ ***et kaotada*** barjäärid oma haldusala eri osade vahel, ning osalema kõnealuste avalike teenuste loomises koos kodanike ja ettevõtetega. Piiriülese tegevuse pidev ja kindel kasv siseturul nõuab ***kättesaadavat*** ajakohast***, täpset ja lihtsasti mõistetavat*** teavet ettevõtete ja kodanike õiguste kohta, aga ka haldusformaalsusi selgitavat teavet ***ning nende lihtsustamist***. Lisaks muutub oluliseks õigusnõustamine ja abi riikidevahelisel tasandil tekkinud probleemide lahendamisel. Samuti tuleb lihtsal ja tõhusal viisil luua side riiklike haldusasutuste vahel***, toetades avaliku sektori asutusi nende eesmärkide saavutamisel,*** ja hinnata siseturu toimimist kohapeal. ***Olemasolevad siseturu haldamise vahendid etendavad kõnealuste eesmärkide saavutamisel juba olulist rolli. Sellel eesmärgil ja ka selleks, et pidada sammu tehnoloogia ja turu arenguga ning uute regulatiivsete ja täitmise tagamisega seotud probleemidega, tuleks programmiga toetada kvaliteedi, nähtavuse ja läbipaistvuse parandamist ning siseturu haldamise vahendite usaldusväärsust.*** Programm peaks seega ***muu hulgas*** toetama järgmisi olemasolevaid siseturu juhtimise vahendeid: portaali „Teie ~~Euroopa,~~“ ***„Euroopa“*** mis peaks olema tulevase ühtse digivärava alustala, portaali „Teie Euroopa ~~Nõuanne,~~“ ***„Nõuanne“*** SOLVITit, siseturu infosüsteemi ja siseturu tulemustabelit, et parandada kodanike igapäevaelu ja suurendada ettevõtete suutlikkust piiriüleselt kaubelda. **[ME 16]**

(17) Programm peaks toetama liidu õigusraamistiku väljatöötamist äriühinguõiguse ja äriühingu üldjuhtimise valdkonnas, aga ka lepinguõigust, et muuta äritegevus ***ja eriti VKEd*** tõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks, pakkudes samal ajal kaitset sidusrühmadele, keda ettevõtete tegevus mõjutab, ning et reageerida uutele poliitilistele väljakutsetele. Samuti peaks programm tagama asjaomase õigustiku nõuetekohase hindamise, rakendamise ja jõustamise, sidusrühmade teavitamise ja abistamise ning teabevahetuse edendamise asjaomases valdkonnas. Programm peaks jätkuvalt toetama ka komisjoni algatusi andmepõhise majanduse ja innovatsiooni jaoks selge ja kohandatud õigusraamistiku loomiseks. Need algatused on vajalikud õiguskindluse suurendamiseks seoses

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

lepinguõiguse ja lepinguvälise õigusega, eelkõige seoses vastutuse ja eetikaga selliste uute tehnoloogiate puhul nagu asjade internet, tehisintellekt, robootika ja 3D-printimine. Programmi eesmärk peaks olema andmepõhise äritegevuse arendamine***, tagades samas eraelu puutumatuse kaitse kõrge taseme***, kuna see määrab liidu majanduse positsiooni üleilmses konkurentsis. **[ME 17]**

(18) Samuti peaks programm edendama rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast võitlust käsitleva liidu õigusraamistiku nõuetekohast ja täielikku rakendamist ja kohaldamist liikmesriikides ning edasise poliitika väljatöötamist uute probleemide lahendamiseks kõnealuses valdkonnas. Programm peaks toetama üleeuroopalist huvi pakkuvate rahvusvaheliste organisatsioonide, näiteks Euroopa Nõukogu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid hindava eksperdikomitee asjaomast tegevust.

(19) Finantsteenuste, finantsstabiilsuse ja kapitaliturgude liidu ja jätkusuutliku rahanduse valdkonna siseturu rakendamine ja arendamine sõltub suuresti liidu võetud tõenduspõhistest poliitikameetmetest. Selle eesmärgi saavutamiseks peaks komisjonil olema aktiivne roll finantsturgude ja finantsstabiilsuse pideval jälgimisel, liikmesriikides liidu õigusaktide rakendamise hindamisel, olemasolevate õigusaktide eesmärgipärasuse hindamisel ning võimalike meetmete kindlaksmääramisel uute riskide tekkimise korral, kaasates pidevalt sidusrühmi kogu poliitikatsükli vältel. Selline tegevus sõltub analüüside, uuringute, koolitusmaterjalide, ülevaadete, vastavushindamiste, hindamiste ja statistika koostamisest ning seda toetavad IT-süsteemid ja kommunikatsioonivahendid.

(20) ~~Arvestades, et~~ ***Kuna ELi*** ~~lepingu artiklis 3 sätestatud siseturg hõlmab~~ ***toimimise leping hõlmab eeskirjade*** süsteemi, mis tagab, et ***siseturul*** konkurentsi ei moonutata, ~~peaks programm toetama~~ ***tuleks programmiga toetada*** liidu konkurentsipoliitikat, ~~võrgustikke ning~~ ***parandades ja tihendades*** koostööd ~~liikmesriikide~~ ***Euroopa konkurentsivõrgustiku ning riikide*** ametiasutuste ja kohtutega, ~~aga ka laiema sidusrühmade ringi kaasamist, et tutvustada~~ ***tugevdades muu hulgas rahvusvahelist koostööd ning tutvustades*** ja ~~selgitada~~ ***selgitades*** liidu konkurentsipoliitikast tulenevaid õigusi, eeliseid ja kohustusi. ***Programm peaks eelkõige aitama komisjonil turusuundumusi paremini analüüsida ja hinnata, kasutades selleks muu hulgas ulatuslikult sektoriuuringuid ning jagades Euroopa konkurentsivõrgustikus korrapäraselt tulemusi ja parimaid tavasid. See peaks aitama tagada ausa konkurentsi ja võrdsed tingimused (ka rahvusvahelisel tasandil) ning aitama suurendada ettevõtjate, eelkõige VKEde, ja tarbijate mõjuvõimu, et saada ühtsest turust kasu.*** **[ME 18]**

(21) Programm peaks tegelema majanduse ja ettevõtluskeskkonna jätkuva ümberkujundamise ning eeskätt plahvatuslikult suureneva andmete hulga ja nende kasutamise radikaalse mõjuga konkurentsile ja siseturu toimimisele, arvestades seda, et nii ettevõtjad kui ka nende nõustajad kasutavad üha laialdasemalt tehisintellekti***, suurandmeid, algoritme*** ja muid IT-vahendeid ja -pädevust. Samuti on oluline, et programm toetaks võrgustikke ~~ja koostööd~~ ***ning*** liikmesriikide ametiasutuste ja ~~kohtutega~~ ***kohtute laiemat ja süvendatumat kaasamist***, arvestades et moonutamata konkurents ja siseturu toimimine sõltuvad olulisel määral just nende asutuste tegevusest. Pidades silmas konkurentsipoliitika erilist rolli väljaspool liitu toimuva konkurentsivastase tegevuse kaudu siseturule tekkiva kahju ärahoidmisel, peaks programm vajaduse korral toetama ka koostööd kolmandate riikide ametiasutustega. Teavitamistegevuse laiendamine on vajalik ka selleks, et rohkem kodanikke ja ettevõtteid saaks õiglasest konkurentsist siseturul täiel määral kasu. ***Eelkõige tuleb Euroopa kodanikele näidata liidu konkurentsipoliitika tegelikke hüvesid, kaasates selleks kodanikuühiskonna rühmitusi ja asjaomaseid otseselt mõjutatud sidusrühmi.*** Arvestades, et mitmed programmi algatused on uued ning programmi konkurentsi käsitlevat osa mõjutavad kõige enam näiteks ***digitaalarengu,*** tehisintellekti, algoritmide, suurandmete, küberturvalisuse ja küberkriminalistika tehnoloogia valdkonnaga seotud siseturu konkurentsitingimuste dünaamilised ***ja kiired*** arengud, mille tempot ja suurusjärku on raske hinnata, eeldatakse, et programmi selle osa muutuvatele vajadustele reageerimiseks on vaja paindlikkust. **[ME 19]**

(22) Äärmiselt oluline on Euroopa ettevõtete konkurentsivõime ***ja kestlikkuse*** tugevdamine, tagades samal ajal võrdsed võimalused ning avatud ja konkurentsivõimelise siseturu. VKEd on Euroopa majanduse tõukejõuks, moodustades 99 % kõigist Euroopa ettevõtetest, andes kaks kolmandikku töökohtadest ja aidates oluliselt kaasa ***kõigis sektorites***

kvaliteetsete uute töökohtade loomisele nii piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil ***ning seega sotsiaalsele ühtekuuluvusele. VKEdel on tähtis roll energiasüsteemi ümberkujundamisel ja nad aitavad Pariisi kokkuleppest tulenevate liidu kliimaeesmärkide saavutamisele väga palju kaasa. Seetõttu tuleks programmiga parandada nende suutlikkust arendada kvaliteetseid keskkonnahoidlikke tooteid ja teenuseid ning toetada pingutusi, mida nad teevad kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega ressursitõhususe suurendamiseks. Nii aitab programm suurendada ka liidu VKEde konkurentsivõimet üleilmsel turul.*** **[ME 20]**

(23) VKEdel on ühised probleemid, mis suuremaid ettevõtteid samavõrd ei mõjuta, näiteks rahastamise ja oskustööliste leidmine, halduskoormuse leevendamine, loovuse ja innovatsiooni rakendamine, turulepääs ja rahvusvahelistumise edendamine. Programm peaks selliste turutõrgetega tegelema proportsionaalselt, moonutamata seejuures põhjendamatult konkurentsi siseturul. ***Programmiga tuleks eelkõige luua tingimused, mida on vaja, et hakata tootmisprotsessis juurutama tehnoloogilist ja korralduslikku innovatsiooni, ning eritähelepanu tuleks pöörata spetsiifilistele VKEdele, nagu mikroettevõtjad, tööndusettevõtted, füüsilisest isikust ettevõtjad, vabakutselised ja sotsiaalsed ettevõtted. Tähelepanu tuleks pöörata ka potentsiaalsetele, uutele ja noortele ettevõtjatele ning naisettevõtjatele, aga ka teistele konkreetsetele sihtrühmadele, nagu vanemaealised inimesed, sisserändajad ning sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevad või haavatavatesse elanikkonnarühmadesse kuuluvad ettevõtjad, näiteks puudega inimesed.*** **[ME 21]**

(23a) Programm peaks toetama ja edendama innovatsioonikultuuri, arendades välja ökosüsteemi, mis soodustab ettevõtjate loomist ja kasvu, keskendudes eelkõige mikroettevõtjatele ja uuenduslikele VKEdele, kes suudavad toime tulla üha tihedamas konkurentsis ja kiiresti muutuvas keskkonnas. Täiesti uute innovatsiooniprotsesside tõttu tuleb välja töötada avatud innovatsiooni mudel, mille kohaselt peavad eri organisatsioonid tegema tihedamat teaduskoostööd ning teadmisi ja intellektuaalomandit rohkem jagama. Seetõttu peaks programmi eesmärk olema toetada innovatsiooniprotsessi, kaasates uusi koostööpõhiseid ärimudeleid ning keskendudes organisatsioonidevahelises kogukonnas võrgustike arendamisele ning teadmiste ja vahendite jagamisele. **[ME 22]**

(23b) Programm peaks selliste turutõrgetega tegelema proportsionaalselt, pöörates erilist tähelepanu VKEdele ja ettevõtlusvõrgustikele otsest kasu toovatele meetmetele, moonutamata seejuures põhjendamatult konkurentsi siseturul. **[ME 23]**

(24) Paljud liidu konkurentsivõime probleemid on seotud sellega, et VKEdel on raske juurde pääseda rahastamisele, sest neil ***puudub teave, neil*** tuleb näha suurt vaeva, et tõestada oma krediidivõimelisust, ja neil pole piisavalt tagatisi ***või on põhjuseks lihtsalt vähene teadlikkus olemasolevast mehhanismist nende tegevuse toetamiseks liidu, liikmesriigi või kohalikul tasandil***. Täiendavad rahastamisprobleemid tulenevad ***mikroettevõtete väiksusest ning*** VKEde konkurentsivõime säilitamise vajadusest, näiteks tegeledes digiteerimise, rahvusvahelistumise ja innovatsiooniga ning oma töötajate oskuste täiendamisega. Piiratud juurdepääs rahastamisele mõjutab negatiivselt uute ettevõtete loomist, nende kasvu ja püsimajäämise määra, samuti uute ettevõtjate valmisolekut võtta üle elujõulisi ettevõtteid ettevõtte omanikuvahetuse kontekstis. **[ME 24]**

(25) Et ületada need turutõrked ning tagada, et VKEd etendavad jätkuvalt oma rolli liidu majanduse konkurentsivõime tagamisel ***ja tõukejõuna kestliku majanduse saavutamisel***, tuleb väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjad täiendavalt toetada võla- ja omakapitaliinstrumentide kaudu, mis nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega […] loodava InvestEU fondi VKEde komponendi raames ([1]). Euroopa Parlamendi ja nõukogu ~~määruse~~ ***määrusega*** (EL) nr 1287/2013 ([2]) ~~alusel~~ ***loodud endise COSME programmi raames*** kasutusele võetud laenutagamisrahastu on tõestanud oma lisaväärtust ja eeldatavalt annab see positiivse panuse vähemalt 500 000 VKEle; jätkuprogramm luuakse InvestEU fondi VKEde komponendi raames. ***Rohkem tuleks pöörata tähelepanu paremale teabevahetusele ja avalikele kampaaniatele, et tõsta võimalike toetusesaajate teadlikkust VKEdele mõeldud programmides osalemise võimalustest. Et VKEde toetamiseks võetavatest liidu meetmetest***

([1]) COM(2018)0439.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1287/2013, millega kehtestatakse ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME) (2014–2020) ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1639/2006/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 33).

rohkem teataks, tuleks meetmete puhul, mida toetatakse käesolevast programmist kas täielikult või osaliselt, sh vahendajate puhul, kasutada Euroopa logo (lippu), mille juures on ka tekst, milles antakse teada, et toetust on saadud sellest programmist. **[ME 25]**

(26) Käesoleva programmi poliitilisi eesmärke rahastatakse ka InvestEU fondi VKEde komponenti kuuluvate rahastamisvahendite ja eelarvetagatise kaudu. ***InvestEU fondi VKEde komponendil peaks olema üldine teabepunkt, mis annab programmi kohta teavet igas liikmesriigis, et suurendada VKEde rahastamisvõimalusi ja teadlikkust nendest.*** Turuprobleemide või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks tuleks rahalist toetust kasutada proportsionaalselt ning meetmed ei tohiks dubleerida või välja tõrjuda erasektori poolset rahastamist ega moonutada konkurentsi siseturul. ***Meetmed peaksid olema selgelt täiendavad ja nendega tuleks suurendada koostoimet muude ELi programmidega***. Meetmetel peaks olema selge Euroopa tasandi lisaväärtus. **[ME 26]**

(26a) InvestEU fondist ELi või liikmesriikide komponendi kaudu toetatud meetmetega ei tohiks dubleerida erasektori rahaeraldisi, neid asendada ega moonutada konkurentsi siseturul, vaid seoses juba kasutatavate kohalike avaliku ja erasektori tagatissüsteemidega peaksid need soodustama lõimumist kõnealuste süsteemidega, kusjuures selliste meetmete peamine eesmärk on kindlustada ja suurendada lõplike vahendite saajate (VKEd komisjoni soovituse 2003/361/EÜ [1] tähenduses) kasu, et saavutada sekkumismeetmete tegelik täiendavus. **[ME 27]**

(26b) Lisaks rahastamisvahenditele juurdepääsule on VKEde jaoks ülioluline ka juurdepääs oskustele, sealhulgas juhtimisalastele oskustele ja teadmistele, et pääseda ligi olemasolevatele rahalistele vahenditele, tegeleda innovatsiooniga, konkureerida ja areneda. InvestEU fondi raames ette nähtud rahastamisvahendite loomisega peaks seega kaasnema ka mentorlussüsteemide ja koolituskavade ning teadmuspõhiste äriteenuste väljatöötamine. **[ME 28]**

(27) Programm peaks pakkuma VKEdele tõhusat tuge kogu nende elutsükli vältel***, olles abiks alates projekti ettevalmistamisest kuni turustamise ja turulepääsuni ning soodustades ettevõtlusvõrgustike loomist***. See peaks tuginema VKEde ***ning majandus-*** ja ~~tööstussektoriga~~ ***ettevõtlussektoriga*** seoses saavutatud ainulaadsetele teadmistele ja asjatundlikkusele ning pikaajalisele koostöökogemusele Euroopa, riikliku ja piirkondliku tasandi sidusrühmadega. Toetus peaks tuginema ~~heale~~ kogemusele seoses Euroopa ettevõtlusvõrgustikuga, mis on ühtne teeninduspunkt, mille kaudu aidatakse VKEdel parandada konkurentsivõimet ja arendada äritegevust nii siseturul kui ka muudel turgudel. Võrgustik kavatseb jätkata teenuste pakkumist teiste liidu programmide, eelkõige programmi „Horisont 2020“ raames, kasutades nende programmide rahalisi vahendeid. ***Samuti peaks see toetama VKEde esindusorganisatsiooni laialdasemat osalemist ühtse turu poliitika algatuse, nagu riigihangete, standardimise protsesside ja intellektuaalomandiga seotud korra väljatöötamisel. Samuti peaks võrgustik suurendama meetmete arvu, millega antakse VKEdele sihipärasemat nõu projektide koostamisel ja toetatakse võrgustikke ning tehnoloogilist ja korralduslikku üleminekut. Ka peaks võrgustik rahastamisvõimaluste valdkonnas täiustama koostööd ja teabevahetust digitaalse programmi ja InvestEU fondi raames loodud teiste nõustamiskeskustega. Peale selle tuleks võrgustiku VKEdele suunatud meetmete kaudu osutada kvaliteetseid teenuseid kogu Euroopas, pöörates erilist tähelepanu liidu tegevusvaldkondadele ja geograafilistele piirkondadele, kus võrgustikud ja sidusrühmad ei saavuta oodatud tulemusi.*** Lisaks sellele peaks ***tulemuslik*** uute ettevõtjate mentorlussüsteem – ***programm „Erasmus noortele ettevõtjatele“*** – jääma vahendiks, mis võimaldab värsketel ettevõtjatel või nendeks saada soovijatel hankida ~~ettevõtluskogemust~~ ***ettevõtlus- ja juhtimiskogemusi*** kontakti kaudu mõne teise riigi kogenud ettevõtjaga ja seega parandada ettevõtlusalast võimekust. Programm peaks ~~veelgi~~ laienema ja suurendama oma geograafilist ulatust ning pakkuma seega ettevõtjatele rohkem selliseid kontaktivõimalusi, täiendades vajaduse korral liidu muid algatusi. ***Et suurendada ettevõtlusalgatuste edendamise abil loodavat lisaväärtust, tuleks erilist tähelepanu pöörata mikroettevõtetele, olemasolevast programmist vähim kasu saanutele ja piirkondadele, kus ettevõtluskultuur on endiselt väga algeline ja selle edendamisel esineb rohkem takistusi. Tuleks teha kõik mis võimalik, et saavutada rahaliste vahendite mõistlikult tasakaalustatud geograafiline jaotus.*** **[ME 29]**

---

[1] Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikroettevõtete ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Teisipäev, 12. veebruar 2019

(27a) Suuremaid jõupingutusi tuleks teha halduskoormuse vähendamiseks ja programmide kättesaadavuse suurendamiseks, et vähendada VKEde ja mikroettevõtjate kulusid, mis tulenevad keerulistest taotlemismenetlustest ja osalemisnõuetest. Liikmesriigid peaksid samuti kaaluma ühtse teeninduspunktina toimiva ühtse teabepunkti loomist ettevõtjatele, keda huvitab liidu rahaliste vahendite kasutamine. Hindamismenetlus peaks olema võimalikult lihtne ja kiire, et programmist antavat toetust saaks hakata kiiresti kasutama. **[ME 30]**

(28) Klastrid on strateegiline vahend VKEde konkurentsivõime suurendamiseks ja laiendamiseks, sest need pakuvad soodsat ettevõtluskeskkonda***, suurendavad tööstuse ning teenuste kestlikku arengut ja tugevdavad kvaliteetsete töökohtade loomise kaudu piirkondade majandusarengut***. Klastrite ühistegevuse algatused peaksid saavutama kriitilise massi, et kiirendada VKEde kasvu. Spetsiaalsete ökosüsteemide ühendamise kaudu loovad klastrid VKEdele uusi ärivõimalusi ja lõimivad need paremini Euroopa ja maailma strateegilistesse väärtusahelatesse. Tuleks toetada riikidevaheliste partnerlusstrateegiate väljatöötamist ja ühismeetmete elluviimist, mida toetab Euroopa klastrite koostööplatvorm. Jätkusuutlikku partnerlust tuleks toetada rahastamise jätkamisega, tingimusel et saavutatakse tulemuste ja osalemise suhtes seatud eesmärgid. Otsetoetust VKEdele tuleks anda klastriorganisatsioonide kaudu, kui tegemist on järgmisega: kõrgetasemelise tehnoloogia, uute ärimudelite, ~~vähese CO_2-heitega ja ressursitõhusate~~ lahenduste kasutuselevõtt, loovuse ja disaini edendamine, oskuste täiendamine, andekate inimeste kaasamine, ettevõtluse kiirendamine ja rahvusvahelistumine. Kaasata tuleks muud VKEdele suunatud spetsiaalsed toetusmeetmed, mis on mõeldud tööstusliku ümberkujundamise ja aruka spetsialiseerumise strateegiate rakendamise hõlbustamiseks. Programm peaks seega aitama kaasa ~~majanduskasvule~~ ***kestlikule majandusarengule*** ja looma seoseid liidu (digitaalsete) innovatsioonikeskuste ning ühtekuuluvuspoliitika ja programmi „Euroopa horisont“ raames tehtavate investeeringutega. ~~Samuti võiks~~ Uurida ~~sünergiaid Erasmuse~~ ***võib ka sünergiat*** programmiga ***„Erasmus“***. **[ME 31]**

(28a) Programm võiks aidata luua ja/või parandada mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suhteid ülikoolide, uurimiskeskuste ja muude teadmiste loomise ja levitamisega tegelevate institutsioonidega. Need suhted võiksid aidata parandada ettevõtjate suutlikkust lahendada strateegilisi probleeme, mida tekitab uus rahvusvaheline keskkond. **[ME 32]**

(28b) Kuna VKEd on oma suuruselt väiksemad, takistavad nende kasvu spetsiifilised tegurid ning neil on tõsiseid raskusi kasvamisel ja teatava majandustegevuse laiendamisel. Liit on majandustegevuse laiendamist toetanud eelkõige teadustegevuse uuendamisele keskendudes, peamiselt VKEde rahastamisvahendi ja hiljuti ka programmi „Horisont 2020“ raames elluviidava Euroopa innovatsiooninõukogu katseprojekti kaudu. VKEde rahastamisvahendiga seotud töömeetodite ja kogemuste põhjal tuleks ühtse turu programmist toetada ka VKEde tegevuse laiendamist, et täiendada uut Euroopa innovatsiooninõukogu, mille kaudu toetatakse programmist „Euroopa horisont“ peamiselt murrangulist innovatsiooni. Meetmed, mida käesolevas programmis võetakse VKEde laiendamiseks, peaksid näiteks aitama VKEdel laieneda turuleviimise, rahvusvahelistumise ja turupõhiste võimaluste abil. **[ME 33]**

(29) Loovus ja innovatsioon***, tehnoloogilised ümberkorraldused ja töökorralduse muutmine ning säästvam tootmisprotsess, eelkõige ressursi- ja energiatõhusus,*** on liidu tööstuse väärtusahelate konkurentsivõime seisukohast väga olulised. Need kiirendavad ~~tööstuse~~ ***ettevõtlus- ja tööstussektori*** moderniseerimist ja aitavad kaasa aruka ja kaasava jätkusuutliku majanduskasvu saavutamisele. VKEd on aga loovuse ja innovatsiooni kasutamises maha jäänud. Programm peaks seega toetama loomepõhise innovatsiooniga seotud sihipäraseid meetmeid, võrgustikke ja partnerlusi kogu tööstuse väärtusahelas. **[ME 34]**

(29a) Programmi „Horisont 2020“ VKEde rahastamisvahend on olnud ettevõtjate jaoks äärmiselt edukas nii esimese kui ka teise etapi toetuste puhul nende uue äriidee edendamisel ning prototüübi katsetamisel ja arendamisel. Kuna valikuprotsess on juba väga range, ei ole endiselt võimalik piiratud vahendite tõttu kõiki häid projekte

rahastada. Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Rakendusameti (EASME) raames on rakendamine toimunud väga tõhusalt. Kuigi kõnealune programm on keskendunud kõrgtehnoloogilistele projektidele, tuleks selle metoodikat laiendada iga liiki kasvavatele VKEdele. **[ME 35]**

(29b) Peale selle tuleks VKEdele suunatud meetmetes keskenduda sektoritele, kus on olnud suur majanduskasv ja suured sotsiaalsed võimalused ning kus on suur VKEde osakaal. Üks omanäoline sektor liidu majanduses, mis annab liidu SKPsse suure panuse ja kus tegutsevad peamiselt VKEd, on turism. Liit peaks jätkama selle sektori eripära toetavate meetmete elluviimist ja neid tugevdama. **[ME 36]**

(30) Euroopa standarditel on siseturul väga oluline roll. Standardid on ettevõtete, eriti VKEde konkurentsivõime seisukohalt üliolulised. Standardid on ka liidu õigusakte ja poliitikat toetav tähtis abivahend mitmes olulises valdkonnas, nagu energeetika ***ümberkujundamine***, kliimamuutused***, keskkonnakaitse***, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, ressursside säästev kasutamine ***ja ringlussevõtt***, innovatsioon, tooteohutus, tarbijakaitse, tööohutus ja töötingimused ning vananev elanikkond, andes seega positiivse panuse ühiskonnale tervikuna. ***Kogemused on aga näidanud, et standardite väljatöötamise kiirust ja õigeaegsust tuleb parandada ning on vaja teha jõupingutusi, et paremini hõlmata kõiki asjaomaseid sidusrühmi, sh neid, kes esindavad tarbijaid.*** **[ME 37]**

(31) Euroopa standardimistegevust reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1025/2012 ([1]) ning viiakse ellu pikaajalise avaliku ja erasektori partnerluse kaudu, mis on oluline nii kõnealuses määruses kui ka liidu üldises ja valdkondlikus standardimispoliitikas sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

(32) Hästi toimiv ühine finantsaruandluse raamistik on esmatähtis siseturu jaoks ning ~~kapitaliturgude~~ ***finantsturgude*** tulemuslikuks toimimiseks ja finantsteenuste integreeritud turu saavutamiseks ***pangandusliidu ja*** kapitaliturgude liidu kontekstis. **[ME 38]**

(33) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1606/2002 ([2]) tuleks Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogus vastu võetud rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid (IFRSid) ja rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite tõlgendamise komitee tõlgendused inkorporeerida liidu õigusesse, et neid kohaldaksid äriühingud, kelle väärtpaberid on noteeritud reguleeritud turul liidus, ainult siis, kui IFRSid vastavad kõnealuses määruses sätestatud kriteeriumidele, sh nõudele, et raamatupidamisaruanne peab andma „õige ja õiglase ülevaate“, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL ([3]) artikli 4 lõikes 3, ja on Euroopa üldsuse huvides. Sellised rahvusvahelised raamatupidamisstandardid on vaja välja töötada läbipaistva ja demokraatlikule kontrollile alluva protsessi kaudu. Seega on IFRSidel siseturu toimimises oluline roll ning liit on otseselt huvitatud, et IFRSide väljatöötamise ja heakskiitmise protsess tagaks siseturu õigusraamistiku nõuetega kooskõlas olevad standardid. Seepärast on oluline kehtestada IFRSide sihtasutuse asjakohane rahastamiskord.

(34) Võttes arvesse Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) rolli selle hindamisel, kas IFRSid vastavad liidu õiguse ja poliitika nõuetele, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 1606/2002, on vaja, et liit tagaks ka EFRAGi stabiilse rahastamise ja seega toetaks selle rahastamist. Tehnilises tegevuses peaks EFRAG keskenduma komisjoni tehnilisele nõustamisele IFRSide kinnitamisel ja asjakohasele osalemisele nende väljatöötamise protsessis ning tagama selle, et liidu huve võetakse rahvusvahelises standardite kehtestamise protsessis asjakohaselt arvesse. Need huvid peaksid hõlmama „konservatiivsuse“ mõistet, direktiiviga 2013/34/EL kehtestatud „õige ja õiglase ülevaate“ ja määruses (EÜ) nr 1606/2002 sätestatud „Euroopa üldsuse huvide“ nõude säilitamist, võttes arvesse standardite mõju finantsstabiilsusele ja majandusele. Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) osana tuleks luua ka

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta (EÜT L 243, 11.9.2002, lk 1).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

Euroopa ettevõtete aruandluslabor, et edendada innovatsiooni ja parimaid tavasid äriühingute aruandluse valdkonnas. Selle raames saavad ettevõtted ja investorid jagada parimaid tavasid eelkõige muu kui finantsala aruandluse ja jätkusuutlikkusega seotud aruandluse valdkonnas.

(35) Kohustusliku auditeerimise valdkonnas moodustas järelevalverühm, mis on Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni (IFAC) haldusreformi järelevalve eest vastutav rahvusvaheline organisatsioon, 2005. aastal avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB). PIOBi ülesanne on jälgida rahvusvaheliste auditeerimisstandardite (ISAd) vastuvõtmiseni viivat protsessi ning muid IFACi tegevusi, mis on üldistes huvides. Auditeerimisstandardeid on võimalik vastu võtta liidus kohaldamiseks eelkõige tingimusel, et need on välja töötatud nõuetekohase läbipaistva menetluse käigus avaliku järelevalve all ja läbipaistvuse tingimustes, nagu on nõutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ([1]) artikliga 26. Arvestades rahvusvaheliste auditeerimisstandardite kasutuselevõttu liidus ja PIOBi keskset rolli selles, et tagada nende vastavus direktiivi 2006/43/EÜ nõuetele, on oluline tagada asjakohane kord PIOBi rahastamiseks.

(36) Liit aitab kaasa tarbijakaitse kõrge taseme tagamisele ning tarbijatele suurema mõjuvõimu ja siseturul keskse koha andmisele liikmesriikide poliitika toetamise ja täiendamise teel, püüdes tagada, et kodanikud saavad tarbijatena täielikult osa siseturu hüvedest ning nende ohutus, õiguslikud ning majandushuvid on seejuures nõuetekohaselt kaitstud konkreetsete meetmete abil. Samuti peab liit tagama, et tarbija- ja tooteohutusalased õigusaktid oleksid kohapeal nõuetekohaselt ja võrdselt täidetud ning et ettevõtetele oleks siseturul tagatud võrdsed võimalused ja aus konkurents. Lisaks sellele on vaja suurendada tarbijate mõjuvõimu, neid julgustada ja abistada jätkusuutlike ***ja teadlike*** valikute tegemisel, toetades seega kestlikku energia- ja ressursitõhusat ringmajandust. **[ME 39]**

(37) Programmi eesmärk peaks olema suurendada tarbijate, ettevõtete, kodanikuühiskonna ja ametiasutuste teadlikkust liidu tarbija- ja ohutusalastest õigusaktidest ning anda tarbijatele ja nende esindusorganisatsioonidele riiklikul ja liidu tasandil rohkem võimalusi, toetades Euroopa Tarbijaliitude Ametit (BEUC), mis on kõigis asjakohastes liidu poliitikavaldkondades tarbijate huve esindav pikaajaline ja tunnustatud vabaühendus, ning tarbijate standardimises osalemise koordineerimise Euroopa ühingut (ANEC), mis esindab tarbijate huve standardimisküsimustes. Seda tehes tuleks erilist tähelepanu pöörata uutele turunõuetele, mis on seotud säästva tarbimise ~~edendamise ning~~ ***edendamisega, pöörates erilist tähelepanu meetmetele, millega võideldakse toodete ettekavatsetud vananemise probleemi vastu,*** haavatavuse ennetamisega, samuti ***probleemidele, mis on põhjustatud*** majanduse digiteerimisest***, seotud toodetest, asjade internetist, tehisintellektist ja algoritmide kasutusest*** või uute tarbimisharjumuste ja ärimudelite arengust ~~tulenevatele probleemidele~~***, näiteks koostöömajandusest ja sotsiaalsest ettevõtlusest***. ~~Programm peaks toetama~~ ***Programmiga tuleks toetada*** asjakohase teabe väljatöötamist turgude ***kohta***, ~~poliitiliste probleemide~~ ***sealhulgas meetmeid***, ~~esilekerkivate küsimuste~~ ***mille eesmärk on parandada toodete jälgitavust kogu tarneahela ulatuses, kogu liitu hõlmavaid kvaliteedistandardeid*** ja ~~käitumisviiside kohta~~ ***toodete kvaliteedierinevuste vähendamist, poliitilisi probleeme, esilekerkivaid küsimusi ja käitumisviise*** ning liidu tarbijate tulemustabelite avaldamist. **[ME 40]**

(38) Programm peaks toetama riikide pädevaid asutusi, sealhulgas tooteohutuse järelevalve eest vastutavaid asutusi, kes teevad eelkõige koostööd ohtlikke tooteid käsitleva liidu kiire teabevahetuse süsteemi kaudu. Samuti peaks programm toetama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/95/EÜ ([2]) ja määruse (EÜ) nr 765/2008 nõuete täitmist seoses tarbijakaitse ja tooteohutuse, aga ka tarbijakaitsealase koostöö võrgustiku ning rahvusvahelise

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

koostööga kolmandate riikide ja liidu asjaomaste ametiasutuste vahel. Lisaks peaks programm tagama, et ~~kõik tarbijad~~ ***kõigil tarbijatel*** ja ~~kauplejad saaksid kasutada~~ ***kauplejatel oleks juurdepääs kvaliteetsele*** vaidluste ***kohtuvälisele lahendamisele ja*** ~~kohtuvälist lahendamist,~~ vaidluste ~~internetipõhist lahendamist~~ ***internetipõhisele lahendamisele*** ning et nende käsutuses oleks teave ~~õiguskaitsevõimaluste kohta~~***, kuidas osaleda kahju hüvitamist taotlevates meetmetes võimalikult väikeste kuludega***. **[ME 41]**

(39) ~~Euroopa~~ ***Programm peaks ka toetama Euroopa*** tarbijakeskuste ~~võrgustik~~ ***võrgustikku, mis*** aitab kasu saada liidu tarbijaõigustest, kui tarbijad ostavad kas internetis või reisides piiriüleselt kaupu ja teenuseid siseturul ja EMPs. Seda kolmekümnest keskusest koosnevat võrgustikku rahastatakse ühiselt liidu tarbijakaitseprogrammidest ja oma rohkem kui kümne tegevusaasta jooksul on see tõestanud oma lisaväärtust tarbijate ja kauplejate usalduse suurendamisel siseturu vastu. Võrgustik menetleb aastas üle 100 000 tarbijanõude ning jõuab ajakirjanduse ja veebipõhise teavitustegevuse kaudu miljonite kodanikeni. See on üks liidu kõige väärtuslikumatest kodanike abivõrgustikest ning enamikus selle keskustes on sisse seatud kontaktpunktid siseturu õigusaktide, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/123/EÜ ([1]) jaoks, ning selle tegevuse hinnangus rõhutatakse võrgustiku toimimise jätkamise tähtsust. ***Euroopa tarbijakeskuste võrgustik võib olla ka oluline teabeallikas väljakutsete ja probleemide kohta, millega tarbijad puutuvad kokku kohalikul tasandil, mis on olulised liidu poliitika kujundamisel ja tarbijate huvide kaitsmisel. Seepärast peaks programm võimaldama luua ja edendada koostoimet tarbijate esindamisel kohalikul ja liidu tasandil, et tugevdada tarbijate huvide kaitset.*** Samuti kavatseb võrgustik välja töötada vastastikused kokkulepped kolmandata riikide sarnaste asutustega. **[ME 42]**

(40) Mais 2017 viis komisjon läbi liidu tarbija- ja turustamisõiguse toimivuskontrolli, mis tõi esile vajaduse tagada parem eeskirjade täitmine ja lihtsustada kahju hüvitamist tarbijatele, kes on kannatanud kahju tarbijaõiguse rikkumise tõttu. Selle tulemusena võttis komisjon aprillis 2018 vastu „Uue kokkuleppe tarbijatega“, et tagada muu hulgas tarbijate võrdne kohtlemine kõikjal siseturul ~~kahetiste kvaliteedistandardite tingimustes~~ ***seoses piiriüleste juhtumitega, nagu nõuetele mittevastavate toodete müümine mootorsõidukite sektoris, toodete kahetised kvaliteedistandardid või paljude lendude tühistamisest tingitud ärasõiduvõimaluseta reisijate probleemid***, liikmesriikide parem nõuete täitmise suutlikkus, tõhusam tooteohutus, parem rahvusvaheline koostöö ja uued võimalused õiguste kaitseks, eelkõige pädevate üksuste esindushagide kaudu. Programm peaks toetama tarbijapoliitikat teadlikkuse suurendamise ja teadmiste kogumise, tarbijaorganisatsioonide ja tarbijakaitseasutuste suutlikkuse suurendamise ja parimate tavade vahetamise, koostöövõrkude loomise ja turuteabe väljatöötamise, tarbijate jaoks siseturu toimimise tõendusbaasi tugevdamise, aga ka IT-süsteemide ja kommunikatsioonivahendite kaudu. **[ME 43]**

(41) Kodanikke mõjutab eelkõige ~~finantsteenuste turgude toimimine~~ ***finantsturgude toimimine ja seetõttu tuleks neid asjakohastest õigustest, riskidest ja kasust rohkem teavitada***. Finantsteenused on siseturu põhikomponent ning nõuavad reguleerimist ja järelevalvet käsitlevat kindlat raamistikku, mis üksnes ei taga finantsstabiilsuse ja jätkusuutliku majanduse, vaid pakub kõrgetasemelist kaitset ka tarbijatele ja muudele finantsteenuste lõppkasutajatele, sealhulgas jaeinvestoritele, hoiustajatele, kindlustusvõtjatele, pensionifondi liikmetele ja neist tulu saajatele, üksikaktsionäridele, laenuvõtjatele ja VKEdele. ~~Oluline on~~ ***Programmiga tuleks*** suurendada nende võimet osaleda ~~finantssektori~~ poliitikakujundamises ***ning selleks tuleks muu hulgas koostada finantsturgudel pakutavate toodete kohta selge, terviklik ja kasutusmugav teabematerjal ning seda levitada***. **[ME 44]**

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (EÜT L 376, 27.12.2006, lk 36).

Teisipäev, 12. veebruar 2019

(42) Seepärast peaks programm jätkama suutlikkuse suurendamise programmiga (2017–2020) hõlmatud konkreetsete meetmete toetamist, millega laiendatakse tarbijate ja muude finantsteenuste lõppkasutajate kaasatust liidu poliitika kujundamisse, nagu see on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/826, ([1]) millega jätkati aastate 2012–2017 katseprogrammi ja ettevalmistavat tegevust. See on vajalik selleks, et poliitikakujundajad saaksid muude huvirühmade kui finantssektori töötajate arvamusi ning tarbijate ja muude finantsteenuste lõppkasutajate huvide paremaks esindamiseks. ~~Selle tulemuseks peaks olema parem~~ ***Programm peaks pidevalt arendama oma metoodikat ja parimaid tavasid selle kohta, kuidas suurendada tarbijate ja finantsteenuste lõppkasutajate osalust, et selgitada välja liidu poliitika kujundamise jaoks olulised küsimused ja tagada tarbijate huvide kaitse finantsteenuste valdkonnas. Tänu sellele peaks*** finantsteenuste poliitika ***paranema***, eelkõige tänu üldsuse paremale arusaamisele finantsmääruses käsitletavatest küsimustest~~, ja parem finantskirjaoskus~~ ***ja paremale finantskirjaoskusele***. ***Käesolevas programmis kasutavate avaliku sektori vahendite puhul tuleks põhitähelepanu pöörata sellele, mis on kasulik lõppkasutajatele, ja vältida igasuguse otsese või kaudse rahalise toetuse maksmist erasektori finantsettevõtjate äritegevusele***. **[ME 45]**

(43) Komisjon andis aastatel 2012–2013 pilootprojekti ja aastatel 2014–2016 ettevalmistava tegevuse raames iga-aastase avaliku projektikonkursi kaudu toetust kahele organisatsioonile. Need kaks organisatsiooni on Finance Watch, mis loodi liidu toetuste abil 2011. aastal Belgia õiguse kohaselt rahvusvahelise mittetulundusühinguna, ja Better Finance, mis tekkis siis, kui alates 2009. aastast hakati varasemaid Euroopa föderatsioone ja osanike liitusid järjestikku ümber korraldama ja ümber nimetama. Määruse (EL) 2017/826 alusel kehtestatud suutlikkuse suurendamise programmi kohaselt on need kaks organisatsiooni ainsad toetusesaajad. Seepärast on vaja neid organisatsioone programmi raames ka edaspidi kaasrahastada. Kõnealune rahastamine tuleks siiski läbi vaadata. ***Seetõttu tuleks meeles pidada, et kui suutlikkuse suurendamise programmi ja selle rahastamist jätkatakse ka pärast 2020. aastat ning kui tekib ka teisi võimalikke toetusesaajaid, peaks konkurss olema avatud ka kõigile teistele organisatsioonidele, kes vastavad kriteeriumidele ning aitavad kooskõlas määrusega (EL) 2017/826 saavutada programmi eesmärke.*** **[ME 46]**

(44) Kõrgetasemeline tervisekaitse toiduainete ***ja loomasööda*** tarneahelas on vajalik ***tarbijate kaitseks ning*** siseturu tõhusaks ***ja sujuvaks*** toimimiseks. Ohutu ja jätkusuutlik ***põllumajanduslik ja*** toiduainete tarneahel on nii ühiskonna kui ka siseturu toimimise eeltingimus. ***Nagu on näidanud äsjased vahejuhtumid, nt munade saastumine fiproniiliga 2017. aastal ja hobuseliha-skandaal 2013. aastal, takistavad*** piiriülesed terviseohud ~~ja~~ ***nagu linnugripp või Aafrika seakatk ning*** toiduga seotud hirmud ~~takistavad~~ siseturu toimimist, piirates inimeste ja kaupade liikumist ning tekitades häireid tootmises. ***Piiriüleste terviseohtude ja toiduga seotud hirmude ennetamine on äärmiselt oluline. Seetõttu tuleks programmist toetada konkreetseid meetmeid, nagu erakorraliste meetmete kehtestamine looma- ja taimetervist mõjutavate kriisiolukordade ja ettenägematute sündmuste puhul, luues seega mehhanismi otseseks juurdepääsuks hädaabireservile, et tegeleda nende hädaolukordadega kiiremini, tulemuslikumalt ja tõhusamalt.*** **[ME 47]**

(45) Liidu õiguse üldine eesmärk toiduahela valdkonnas on ~~edendada~~ ***tagada*** inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse ~~kõrget taset~~ ***kõrge tase*** kogu toiduahelas, toetada loomade heaolu edendamist, tagada tarbijate kaitse ja teavitatuse kõrge tase ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, parandades seejuures Euroopa toidu ja sööda tootmise jätkusuutlikkust, ***vähendades toidujäätmete hulka,*** tõhustades ***toodete*** kvaliteedistandardeid kogu liidus, suurendades liidu toidu- ja söödatööstuse konkurentsivõimet ning soodustades töökohtade loomist. **[ME 48]**

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/826, millega luuakse liidu programm teatavate tegevuste toetamiseks, et suurendada tarbijate ja muude finantsteenuste lõppkasutajate kaasatust liidu poliitika kujundamisse finantsteenuste valdkonnas ajavahemikuks 2017–2020 (ELT L 129, 19.5.2017, lk 17).

(46) Arvestades selliste meetmete erilist iseloomu, mis on seotud inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse kõrge tasemega kogu toiduahela ulatuses, tuleb käesolevas määruses sätestada toetuskõlblikkuse erikriteeriumid toetuste andmiseks ja avalike hangete kasutamiseks. Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL, Euratom) ***2018/1046*** ([1]) („finantsmäärus") ja tagantjärele kohaldamise välistamise põhimõttest peaksid erakorraliste meetmete kulud nende kiireloomulisuse ja ettenägematu olemuse tõttu olema rahastamiskõlblikud ja hõlmama ka kulusid, mis on tekkinud seoses loomataudi või taimekahjustaja esinemise kahtlusega, tingimusel et selline kahtlus leiab hiljem kinnitust ja sellest teavitatakse komisjoni. Komisjon peaks võtma vastavad eelarvelised kulukohustused ja tegema rahastamiskõlblike kuludega seotud maksed pärast juriidilistele kohustustele allakirjutamist ja liikmesriikide esitatud maksetaotluste hindamist. Kulud peaksid olema rahastamiskõlblikud ka selliste kaitsemeetmete puhul, mida on võetud olukorras, kus mõni loomataudidest või zoonoosidest esineb või levib kolmandas riigis, liikmesriigis või ülemeremaades ja -territooriumidel ja ohustab otseselt tervisealast olukorda liidus, aga ka selliste kaitsemeetmete või muu asjassepuutuva tegevuse puhul, millega toetatakse taimetervisealast olukorda liidus. **[ME 49]**

(47) ~~Liikmesriikide~~ ***Võttes arvesse toiduahela üha suuremat üleilmastumist, on liikmesriikide*** korraldatav ametlik kontroll ~~on~~ oluline vahend, mille abil kontrollida ja jälgida, kas liidu asjaomaseid nõudeid rakendatakse, järgitakse ja täidetakse***, eelkõige kolmandatest riikidest imporditud toodete puhul***. Ametlike kontrollisüsteemide tõhusus ja tulemuslikkus on ülioluline, et säilitada inimeste, loomade ja taimede ohutuse kõrge tase kogu toiduahelas***, samuti tarbijate usaldus,*** ning tagada keskkonna ja loomade heaolu kõrgel tasemel kaitse. Selliste kontrollimeetmete jaoks peaks olema kättesaadav liidu rahaline toetus. Eelkõige peaksid rahalist toetust saama liidu referentlaborid, et aidata neil katta komisjoni poolt heaks kiidetud tööprogrammide rakendamisega kaasnevaid kulusid. Kuna ametlike kontrollide tõhusus sõltub ka sellest, kas kontrolliasutuste käsutuses on kvalifitseeritud tööjõudu, kellel on nõuetekohased teadmised liidu õigusest, peaks liit aitama kaasa nende koolitamisele ja pädevate asutuste korraldatud asjakohaste vahetusprogrammide korraldamisele. **[ME 50]**

(48) Euroopa statistikaprogrammi alusel arendatav, tehtav ja levitatav kvaliteetne Euroopa statistika on äärmiselt oluline tõenduspõhiste otsuste tegemisel, see peaks olema õigeaegselt kättesaadav ja aitama rakendada liidu tegevuspõhimõtteid, nagu on kajastatud ELi toimimise lepingus, milleks on tugevdatud ja integreeritud majandusjuhtimine, sotsiaalne, majanduslik ja territoriaalne ühtekuuluvus, jätkusuutlik areng, põllumajanduspoliitika, Euroopa sotsiaalne mõõde ja üleilmastumine.

(49) Euroopa statistika on liidu otsuste tegemiseks ja liidu algatuste tulemuslikkuse ja mõju mõõtmiseks hädavajalik. Seepärast tuleks Euroopa statistika jätkuval tegemisel ja arendamisel tagada kogu liitu hõlmav lähenemisviis ja minna siseturust kaugemale, et hõlmata kõiki liidu meetmeid ja poliitikavaldkondi, sealhulgas anda ettevõtetele ja kodanikele võimekus teha teadlikke otsuseid.

(50) Võttes arvesse Euroopa statistikaprogrammi horisontaalset iseloomu, kohaldatakse Euroopa statistikaprogrammi suhtes erinõudeid, eeskätt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 223/2009 ([2]) sätestatud nõudeid, eelkõige seoses statistikaalaste põhimõtete, Euroopa statistikasüsteemi toimimise ja juhtimise põhimõtete, sealhulgas Euroopa statistikasüsteemi komitee ja komisjoni rolli ja ülesannete ning statistikaalaste tegevuskavade koostamise ja rakendamisega.

([1]) ~~[lisada]~~ ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).***

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

Teisipäev, 12. veebruar 2019

(51) Vastavalt määrusele (EÜ) nr 223/2009 on programm saadetud eelnevaks tutvumiseks Euroopa statistikasüsteemi komiteele ***ja selle elluviimisel tuleks tagada tõhus parlamentaarne kontroll***. **[ME 51]**

(52) Liit ja liikmesriigid on võtnud kohustuse ~~rakendada~~ ***olla esimeste hulgas, kes viivad ellu*** ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030. Aidates kaasa kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisele, edendavad liit ja liikmesriigid tugevamat, jätkusuutlikumat, kaasavamat, turvalisemat ja jõukamat Euroopat. Programm peaks aitama kaasa tegevuskava 2030 elluviimisele, sealhulgas kestliku arengu majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõõtme tasakaalustamise kaudu ***ning seda eesmärki silmas pidades tuleks mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestada selge ja nähtav kohustus ja võtta kestliku arengu eesmärke igakülgselt arvesse, nagu Euroopa Parlament nõudis oma 14. märtsi ja 30. mai 2018. aasta resolutsioonides 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohta***. **[ME 52]**

(53) Võttes arvesse kliimamuutusega toimetuleku olulisust kooskõlas liidu kohustustega Pariisi kliimaleppe rakendamise osas ning selleks et viia ellu ÜRO kestliku arengu eesmärgid, peaks käesolev programm aitama kliimaküsimusi peavoolustada ja panustada üldeesmärgi saavutamisse, st sellesse, et liidu eelarvekulutustest eraldataks 25 % kliimaeesmärkide saavutamise toetamiseks. Asjakohased meetmed määratakse kindlaks programmi ettevalmistamise ja rakendamise käigus ning neid hinnatakse uuesti programmi hindamis- ja läbivaatamismenetluse käigus.

(54) Käesoleva määrusega kehtestatakse programmile rahastamispakett, mis on iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendi ja nõukogu peamine juhis [*reference to be updated as appropriate according to the new inter-institutional agreement:* Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel 2. detsembril 2013. aastal eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe ([1]) punkti 17] tähenduses.

(55) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga on ette nähtud koostöö programmi alla kuuluvates valdkondades ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Euroopa Majanduspiirkonnas osalevate Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riikide vahel. Samuti tuleks ette näha programmis osalemise võimalus teistele riikidele, sealhulgas liidu naaberriikidele ning riikidele, kes taotlevad liidu liikmeks saamist, kandidaatriikidele ja ühinevatele riikidele. Lisaks peaks programm olema Euroopa statistika valdkonnas avatud Šveitsile kooskõlas Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga statistikaalase koostöö kohta ([2]).

(56) Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvad kolmandad riigid võivad liidu programmides osaleda koostöö raames, mis kehtestati EMP lepinguga, milles on sätestatud, et programme rakendatakse kõnealuse lepingu kohaselt tehtava otsuse alusel. Kolmandad riigid võivad osaleda ka muude õiguslike vahendite alusel. Käesolevasse määrusesse tuleks lisada eraldi säte, et anda vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja Euroopa Kontrollikojale õigused ja juurdepääs, mida neil on vaja oma asjakohaste volituste täieulatuslikuks kasutamiseks.

(57) Programmi suhtes kohaldatakse finantsmäärust. Selles sätestatakse liidu eelarve täitmise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad toetuste, auhindade ja hangete kohta.

(58) Varasemate programmide ja eelarveridade alusel rakendatud meetmed on osutunud asjakohasteks ja need tuleks säilitada. Programmi raames võetavate uute meetmete eesmärk on eelkõige toetada hästitoimivat siseturgu. Selleks et muuta programmi rakendamine lihtsamaks ja paindlikumaks ning tagada seeläbi eesmärkide parem täitmine, tuleks meetmete määratlemisel lähtuda üksnes üldkategooriatest. Samuti peaks programm sisaldama konkurentsivõime ***ja tarbijakaitse*** valdkonna konkreetsete eesmärkidega seotud näidismeetmeid või õigusnormidest tulenevate meetmete loetelu, näiteks standardimise***, turujärelevalve***, toiduahela reguleerimise ja Euroopa statistika valdkonnas. **[ME 53]**

([1]) ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.
([2]) ELT L 90, 28.3.2006, lk 2.

(59) Vaja on täpsustada rahastamiskõlblike üksuste kategooriad ning samuti üksused, mis peaksid olema rahastamiskõlblikud ilma projektikonkurssi korraldamata.

(60) Võttes arvesse maailma majanduse***, sealhulgas digitaalmajanduse*** üha suuremat seotust, peaks programm ka edaspidi ette nägema võimaluse kutsuda väliseksperte, nagu kolmandate riikide ametnikke, rahvusvaheliste organisatsioonide esindajaid või ettevõtjaid osalema teatavates meetmetes. **[ME 54]**

(61) On vaja esitada kaasrahastamise eeskirju ja rahastamiskõlblikke kulusid käsitlevad erikriteeriumid.

(62) Vastavalt komisjoni 19. oktoobri 2010. aasta teatises „ELi eelarve läbivaatamine“ ([1]) kindlaksmääratud komisjoni kohustusele muuta rahastamisprogrammid ühtsemaks ja lihtsamaks tuleks juhul, kui programmiga ette nähtud meetmetel on eri rahastamisvahenditega ühised eesmärgid, jagada ressursse teiste liidu rahastamisvahenditega, välistades siiski kahekordse rahastamise.

(63) Käesolev programm peaks aitama kaasa äärepoolseimate piirkondade konkreetsete vajaduste toetamisele ja nende integreerimisele siseturule, nagu komisjon hiljuti taaskinnitas oma teatises „Tugevam uuendatud strateegiline partnerlus ELi äärepoolseimate piirkondadega“ ([2]).

(64) ~~Programm peaks edendama sünergiat ja samas vältima dubleerimist teemaga seotud liidu programmide ja meetmetega.~~ Käesoleva programmi raames võetavad meetmed peaksid täiendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([3]) loodud programmi „Toll“ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([4]) loodud programmi „Fiscalis“, mille eesmärk on samuti toetada ja parandada siseturu toimimist. **[ME 55]**

(65) Programm peaks edendama sünergiat ~~ja~~, vastastikust täiendavust täiendavust ***ja lisaväärtust*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([5]) loodud Euroopa Regionaalarengu Fondi kohaste VKEde ja ettevõtluse toetustega. Lisaks sellele tagatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([6]) loodud InvestEU fondi VKEde komponendist võla- ja omakapitalitoetus, et parandada VKEde ***ja mikroettevõtjate*** juurdepääsu rahastamisele ja selle kättesaadavust. Samuti peaks programm taotlema sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([7]) loodud kosmoseprogrammiga, kutsudes VKEsid üles saama kasu läbimurdelisest innovatsioonist ja muudest kõnealuste programmide raames välja töötatud lahendustest. **[ME 56]**

(66) Programm peaks edendama sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([8]) loodud programmiga „Euroopa horisont“, mille eesmärk on edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni. See peaks eelkõige hõlmama vastastikust täiendavust uuenduslikele ettevõtetele suunatud tulevase Euroopa innovatsiooninõukogu meetmetega, aga ka VKEdele mõeldud tugiteenustega.

([1]) COM(2010)0700.
([2]) COM(2017)0623.
([3]) COM(2018)0442.
([4]) COM(2018)0443.
([5]) COM(2018)0372.
([6]) COM(2018)0439.
([7]) COM(2018)0447.
([8]) COM(2018)0435.

(67) Programm peaks edendama sünergiat ja vastastikust täiendavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([1]) loodud digitaalse Euroopa programmiga, mille eesmärk on edendada liidu majanduse ja avaliku sektori digiteerimist ***ja suuremat küberturvalisust***. **[ME 57]**

(68) Lisaks peaks programm taotlema sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([2]) loodud õiguse, õiguste ja väärtuste fondiga, mille eesmärk on toetada Euroopa õigusruumi edasiarendamist riiklike õigussüsteemide tõhususe tagamiseks, mis on peamine tegur õiglase ja kulutõhusa Euroopa majanduse saavutamiseks.

(69) Programm peaks edendama sünergiat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([3]) loodud Erasmuse programmi, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([4]) loodud Euroopa Liidu Solidaarsusfondi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) […] ([5]) loodud Euroopa Sotsiaalfond+ -ga tööjõu ja noorte liikuvuse valdkonnas, mis on hästi toimiva siseturu jaoks hädavajalik.

(70) Lisaks võiks toiduahela meetmeid, näiteks looma- ja taimetervisega seotud kriisiolukordade puhul rakendatavaid veterinaar- ja fütosanitaarmeetmeid, täiendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr […] ([6]) kehtestatud liidu ühise põllumajanduspoliitika programmitöö alla kuuluvate turupõhiste meetmetega.

(71) ~~Vajaduse korral tuleks programmi meetmeid~~ ***Programmi meetmetel peaks olema selge Euroopa lisaväärtus ja neid tuleks*** kasutada turutõrgete kõrvaldamiseks või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks proportsionaalselt, nii et need ei dubleeriks ega tõrjuks välja erasektori rahastamist~~, ning pakuksid selget Euroopa lisaväärtust~~. **[ME 58]**

~~(72) Komisjonile tuleks anda rakendamisvolitused seoses selliste tööprogrammide vastuvõtmisega, millega tagatakse inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse kõrge tase kogu toiduahelas. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([7]).~~ **[ME 59]**

(73) Käesoleva määrusega ette nähtud rahastamisliikide ja eelarve täitmise viiside valikul tuleks lähtuda nende võimest saavutada meetmete erieesmärke ja tulemusi, võttes eelkõige arvesse ***liidu lisaväärtust,*** kontrollidega seotud kulusid, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmisega seotud riski. See peaks hõlmama kindlasummaliste maksete, kindlamääraliste maksete ja ühikuhindade kasutamise kaalumist ning finantsmääruse artikli 125 lõike 1 kohaste kuludega mitteseotud rahastamisvahendite kasutamist. **[ME 60]**

(74) ~~Korrapärase~~ ***Saavutatud tulemuste ning programmi tõhususe ja tulemuslikkuse korrapärase*** järelevalve ja aruandluse tagamiseks tuleks programmi meetmete ja tulemuste järelevalve jaoks kohe alguses paika panna nõuetekohane raamistik. Selline järelevalve ja aruandlus peaksid põhinema näitajatel, millega mõõdetakse programmi meetmete mõju eelnevalt kindlaksmääratud võrdlusaluse põhjal. **[ME 61]**

([1]) COM(2018)0434.
([2]) COM(2018)0375.
([3]) COM(2018)0367.
([4]) COM(2018)0322, artikkel 10.
([5]) COM(2018)0382.
([6]) COM(2018)0393.
~~([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).~~

(75) Vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe ([1]) punktidele 22 ja 23 tuleb programmi hinnata konkreetse järelevalvekorra alusel kogutud teabe põhjal, vältides ülereguleerimist ning halduskoormust, eelkõige liikmesriikides. See kord peaks vajaduse korral hõlmama mõõdetavaid näitajaid, et hinnata nende põhjal programmi mõju kohapeal. ***Komisjon peaks koostama vahearuande, milles hinnatakse, kuivõrd on täidetud programmi raames toetatud meetmete eesmärgid, millised olid selle mõjud ja tulemused, kui tõhusalt kasutati ressursse ja millist liidu lisaväärtust saadi, ning koostama lõpliku hindamisaruande meetmete pikemaajaliste mõjude, tulemuste ja kestlikkuse ning teiste programmidega saavutatud sünergia kohta.*** **[ME 62]**

(75a) Käesoleva määruse teatavate mitteoluliste osade täiendamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte tööprogrammi(de) vastuvõtmise kohta. **[ME 63]**

(76) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 ([2]) I osa 2. peatükis, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2160/2003 ([3]) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 999/2001 ([4]) osutatud loomataudide põhjal tuleb koostada selliste loomataudide ja zoonooside ***avatud*** loetelu, mis on erakorraliste meetmete ning likvideerimise, tõrje ja seire programmide raames rahastamiskõlblikud. **[ME 64]**

(77) Selleks et võtta arvesse loomataudide põhjustatud olukordi, mis mõjutavad oluliselt loomakasvatust või kariloomakaubandust, inimeste tervisele ohtlike zoonooside levikut või uusi teaduslikke või epidemioloogilisi arenguid, ning loomataude, mis tõenäoliselt kujutavad endast liidule uut ohtu, tuleks komisjonile anda kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte loomataudide ja zoonooside loetelu täiendamiseks. Selleks et tagada programmi eesmärkide täitmisel tehtud edusammude tulemuslik hindamine, tuleks komisjonile anda õigus võtta ELi toimimise lepingu artikli 290 kohaselt vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral läbi vaadata erieesmärkide saavutamist mõõtvad näitajad või neid täiendada, ning et lisada käesolevale määrusele järelevalve- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevad sätted. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. ~~Eelkõige selleks,~~ ***Samuti tuleks konsulteerida sidusrühmade ja tarbijate ühendustega.*** Et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist. **[ME 65]**

(78) Vastavalt [*reference to be updated as appropriate according to a new decision on OCTs:* nõukogu otsuse 2013/755/EL ([5]) artiklile 94] on ülemeremaadel ja -territooriumidel asuvad isikud ja üksused rahastamiskõlblikud, kui programmi eeskirjadest ja eesmärkidest või võimalikest kokkulepetest liikmesriigiga, millega vastav ülemeremaa või -territoorium on seotud, ei tulene teisiti.

([1]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.3.2016, lk 1).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2160/2003 salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12.12.2003, lk 1).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1).

([5]) Nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsus 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta („ÜMTde assotsieerimise otsus“) (ELT L 344, 19.12.2013, lk 1).

Teisipäev, 12. veebruar 2019

(79) Vastavalt finantsmäärusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013 ([1]), nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2988/95 ([2]), nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ([3]) ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1939 ([4]) tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ärahoidmist, avastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ja vajaduse korral halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) korraldada haldusjuurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ning nõukogu määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätetele ja neis määrustes sätestatud korras, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Vastavalt määrusele (EL) 2017/1939 võib Euroopa Prokuratuur uurida pettusi ja muid kuritegusid, mis mõjutavad liidu finantshuve, ja esitada nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371 ([5]). Finantsmääruse kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Kontrollikojale vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused.

(80) Käesoleva ~~määruse~~ ***programmi raames võetavate meetmete*** suhtes ~~kohaldatakse~~ ***(käesolevas määruses toodud konkreetseid erandeid arvestades) tuleks kohaldada*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastuvõetud horisontaalseid finantseeskirju~~. Need eeskirjad on sätestatud finantsmääruses ja nendega~~ ***ja eelkõige finantsmäärust, millega*** määratakse ~~eelkõige~~ kindlaks kord, mille kohaselt eelarvet koostatakse ja täidetakse toetuste, hangete, auhindade ja kaudse eelarve täitmise kaudu, ning nähakse ette finantshalduses osalejate vastutuse kontroll. ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastu võetud eeskirjades on käsitletud ka liidu eelarve kaitsmist juhul, kui liikmesriikides esineb üldisi puudusi õigusriigi toimimises, sest õigusriigi põhimõtte austamine on usaldusväärse finantsjuhtimise ja tulemusliku ELi-poolse rahastamise oluline eeltingimus. **[ME 66]**

(81) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ([6]) reguleeritakse isikuandmete töötlemist liikmesriikides käesoleva määruse kontekstis ja liikmesriikide pädevate asutuste järelevalve all. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 45/2001 ([7]) reguleeritakse isikuandmete töötlemist komisjonis käesoleva määruse kontekstis ja Euroopa andmekaitseinspektori järelevalve all. Pädevad asutused peavad teavet vahetama ja edastama kooskõlas määruses (EL) 2016/679 ***ja määruses XXX [eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev määrus]*** sätestatud isikuandmete edastamise eeskirjadega ning komisjon peab teavet vahetama ja edastama kooskõlas määruses (EÜ) nr 45/2001 sätestatud isikuandmete edastamise eeskirjadega. **[ME 67]**

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999, (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

([2]) Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

([3]) Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

([4]) Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

Teisipäev, 12. veebruar 2019

(82) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid küsimuste piiriülese iseloomu tõttu piisavalt saavutada, küll aga saab neid liidu meetmete suurema potentsiaali tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(83) Programmi eesmärk peaks ka olema tagada liidu siseturu, ettevõtete – ~~sealhulgas VKEde~~ ***eriti väikeste, keskmise suurusega ja mikroettevõtete*** –konkurentsivõime ja ***kestlikkus ning*** Euroopa statistikameetmete parem nähtavus ja sidusus Euroopa kodanike, ettevõtete ja ametiasutuste jaoks. **[ME 68]**

(84) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014 ([1]), (EL) nr 258/2014 ([2]), (EL) nr 652/2014 ([3]) ja (EL) nr 2017/826 tuleks tunnistada kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

(85) On asjakohane tagada sujuv ja katkestusteta üleminek määrustega (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) 2017/826, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 99/2013 loodud ettevõtete***, eelkõige väikeste, keskmise suurusega*** ja ~~VKEde~~ ***mikroettevõtete*** konkurentsivõime, tarbijakaitse, tarbijate ja finantsteenuste lõppkasutajate, finantsteenuste poliitika kujundamise, toiduahela ja Euroopa statistika valdkonna programmidelt käesolevale programmile, eelkõige seoses mitmeaastaste meetmete jätkamise ning eelmiste programmide edusammude hindamisega, **[ME 69]**

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega luuakse ***ühtse turu*** programm ~~siseturu toimimise~~ ***, et tugevdada siseturgu*** ja ***parandada selle toimimist*** ettevõtete, ~~sealhulgas mikro-~~, ***eelkõige*** väikeste ~~ja~~, keskmise suurusega ~~ettevõtjate~~ ***ja mikroettevõtete*** konkurentsivõime ~~parandamiseks~~ ***ja kestlikkuse vallas, tugevdada ja parandada standardimist, tarbijakaitset, turujärelevalvet, toiduainete tarneahelat ja Euroopa statistikat,*** ning ***luuakse*** raamistik Euroopa statistika arendamiseks, ~~tegemiseks~~ ***koostamiseks*** ja levitamiseks määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 13 tähenduses (edaspidi „programm“). **[ME 70]**

Selles sätestatakse programmi eesmärgid, eelarve aastateks 2021–2027, liidupoolse rahastamise vormid ja sellise rahastamise eeskirjad.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 254/2014, mis käsitleb mitmeaastast tarbijakaitseprogrammi aastateks 2014–2020 ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1926/2006/EÜ (ELT L 84, 30.3.2014, lk 42).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 258/2014, millega luuakse liidu programm, toetamaks teatavaid tegevusi finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas aastatel 2014–2020, ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 716/2009/EÜ (ELT L 105, 8.4.2014, lk 1).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 652/2014, millega nähakse ette sätted toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning taimetervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta ning muudetakse nõukogu direktiive 98/56/EÜ, 2000/29/EÜ ja 2008/90/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 882/2004 ja (EÜ) nr 396/2005, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/128/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 66/399/EMÜ, 76/894/EMÜ ja 2009/470/EÜ (ELT L 189, 27.6.2014, lk 1).

Teisipäev, 12. veebruar 2019

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „segarahastamistoiming“ – liidu eelarvest toetatavad meetmed, sealhulgas finantsmääruse artikli 2 lõike 6 kohased segarahastamisvahendid, milles kombineeritakse tagastamatus vormis antav toetus ja/või liidu eelarvest toetatavad rahastamisvahendid ning arengut rahastavate või muude avalik-õiguslike finantseerimisasutuste rahastamisvahenditest ning erasektori finantseerimisasutuste või investorite rahastamisvahenditest antav tagastatavas vormis toetus;

2) „Euroopa statistika“ – statistika, mida arendatakse, ~~tehakse~~ ***koostatakse*** ja levitatakse ***liidu tasandil ja liikmesriikides*** kooskõlas ***ELi lepingu artikliga 3 ja*** määrusega (EÜ) nr 223/2009; **[ME 71]**

3) „õigussubjekt“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on asutatud ja sellisena tunnustatud siseriikliku õiguse, liidu õiguse või rahvusvahelise õiguse alusel, kellel on iseseisev õigusvõime ning õigus enda nimel toimides teostada õigusi ja kanda kohustusi, või üksus, mis ei ole juriidiline isik vastavalt määruse (EL, Euratom) ***2018/1046*** (edaspidi „finantsmäärus“) artikli 197 lõike 2 punktile c; **[ME 72]**

4) „mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad“ – 6. mai 2003. aasta soovituses 2003/361/EÜ esitatud määratlusele vastavad mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad;

4a) „sotsiaalne ettevõte“ – ettevõte, mille põhieesmärk on mitte omanikele või aktsionäridele või osanikele kasumi tootmine, vaid sotsiaalne mõju, ning mis pakub turul kaupu ja teenuseid ning mida juhitakse avatud ja vastutustundlikul viisil, kaasates töötajaid, tarbijaid ja sidusrühmi; **[ME 73]**

4b) „kohalik avaliku sektori ettevõte“ – avalikke teenuseid osutav väike kohalik ettevõte, mis vastab VKE kriteeriumidele ja täidab kohalikule kogukonnale olulisi ülesandeid; **[ME 74]**

4c) „ettevõtlusvõrgustik“ – ühise projekti elluviimiseks loodud ettevõtjate ühendus, kus kaks või enam VKEd tegelevad ühiselt ühe või mitme majandustegevusega, et suurendada turul oma konkurentsivõimet; **[ME 75]**

5) „kolmas riik“ – riik, mis ei ole liidu liikmesriik.

Artikkel 3

Programmi eesmärgid

1. Programmi üldeesmärgid on järgmised:

a) parandada siseturu toimimist, kaitsta kodanikke, tarbijaid ja ettevõtteid, eriti mikro-, ~~väikeseid~~ ***väikseid*** ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEsid), ja suurendada nende mõjuvõimu~~, tagades~~ ***tänu*** liidu ~~õiguse täitmise, hõlbustades~~ ***sotsiaalse ning keskkonna- ja õigusraamistiku jõustamisele; hõlbustada*** turulepääsu ***ja parandada rahastamise kättesaadavust***, ~~kehtestades standardeid~~ ***edendada ettevõtjatevahelist ausat konkurentsi*** ning ~~edendades~~ ***kehtestada normid, mis tagavad ühetaolise kõrgetasemelise tarbijakaitse, tugevdada kogu liidus turujärelevalvet, parandada vastastikust tunnustamist ning edendada*** inimeste, loomade ja taimede tervist ja loomade heaolu; laiendada ~~koostööd~~ nii liikmesriikide pädevate asutuste ~~vahel~~ ***vahelist*** kui ka liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni ja liidu detsentraliseeritud asutuste ~~vahel~~ ***vahelist koostööd***; **[ME 76]**

b) ~~pakkuda~~ ***arendada, koostada ja levitada*** kvaliteetset, võrreldavat ja usaldusväärset Euroopa statistikat, mis toetaks kõigi liidu poliitikavaldkondade***, sh kaubanduse ja rände*** kujundamist, järelevalvet ja hindamist ning aitaks ***kodanikel,*** poliitikakujundajatel, ***reguleerimis- ja järelevalveasutustel,*** ettevõtetel, akadeemilistel ringkondadel, ~~kodanikel~~ ***kodanikuühiskonnal*** ja meedial teha teadlikke otsuseid ja osaleda demokraatlikus protsessis. **[ME 77]**

2. Programmi erieesmärgid on järgmised:

a) ~~tõhustada siseturgu,~~ ***siseturu tõhustamiseks:***

i) hõlbustada kaubandustõkete ennetamist ja kõrvaldamist, ***ning*** töötada välja, rakendada ja täita liidu õigusakte kaupade ja teenuste siseturu, riigihangete, turujärelevalve, äriühinguõiguse, lepinguõiguse ja lepinguvälise õiguse, rahapesuvastase tegevuse, kapitali vaba liikumise, finantsteenuste ja konkurentsi, sealhulgas juhtimisvahendite arendamise valdkonnas;

ii) toetada tulemuslikku turujärelevalvet ja tooteohutust kogu liidus ja toetada võitlust toodete võltsimise vastu, tagamaks et liidu turul, sealhulgas internetimüügil tehakse kättesaadavaks üksnes ohutud, nõuetele vastavad ja kõrgetasemelist tarbijakaitset pakkuvad tooted, ning toetada kogu liidus turujärelevalveasutuste ühtsuse ja võimekuse suurendamist. **[ME 78]**

b) ~~suurendada~~ ***toetada*** ettevõtete ~~konkurentsivõimet, pöörates erilist tähelepanu VKEdele~~***, eriti VKEde konkurentsivõimet*** ja ~~täiendavuse saavutamisele selliste~~ ***jätkusuutlikkust ning tagada*** meetmete ~~kaudu, millega tagatakse VKEdele mitmesuguses vormis toetus, juurdepääs turgudele, sh nende rahvusvahelistumine, soodne ettevõtluskeskkond, konkurentsivõime tööstusharudes, tööstuse moderniseerimine ja ettevõtluse edendamine;~~ ***(VKEde jaoks seatud eesmärkide) võtmisega täiendavus***, ***pöörates eritähelepanu VKEde erivajadustele***, ***milleks tuleb:***

i) anda VKEdele mitmel eri kujul toetust, soodustada VKEde, sh ettevõtlusvõrgustike kasvu, edendamist ja loomist ning juhtimisoskuste arendamist ning toetada laiendusmeetmeid, mille abil on VKEdel lihtsam pääseda turgudele ja rahvusvahelistuda ning oma tooteid ja teenuseid turustada;

ii) toetada VKEdele soodsat ettevõtluskeskkonda ja raamistikku, vähendada halduskoormust, parandada sektorite konkurentsivõimet, tagada tegevuse moderniseerimine, sh VKEde digiüleminek, mis aitab luua vastupidavat ning energia- ja ressursitõhusat majandust;

iii) toetada ettevõtlikkust ja aidata anda VKEde töötajatele kvaliteetset koolitust;

iv) edendada struktuursetest muudatustest mõjutatud piirkondades VKEde muudatustega toimetulemiseks mõeldud uusi ettevõtlusvõimalusi sihtotstarbeliste ja muude uuenduslike, töökohtade loomist ja ettevõtluse jätkumist soodustavate meetmetega, nagu näiteks töötajatepoolne väljaostmine. **[ME 79]**

c) tagada siseturu tõhus toimimine standardimisprotsesside kaudu, mis:

i) võimaldavad Euroopa ~~standardimist~~ ***standardiorganisatsioone*** rahastada ja ***kõigil asjaomastel*** sidusrühmadel Euroopa standardite kehtestamises osaleda; **[ME 80]**

ii) toetavad kvaliteetsete rahvusvaheliste finantsaruandluse ja auditeerimise standardite väljatöötamist, lihtsustavad nende integreerimist liidu õigusesse ja***/või*** edendavad innovatsiooni ja parimaid tavasid ***nii suurte kui ka väikeste*** äriühingute aruandluse valdkonnas; **[ME 81]**

Teisipäev, 12. veebruar 2019

d) edendavad tarbijate huve ja tagavad tarbijakaitse ~~kõrge taseme~~ ***ühtlase*** ja ~~tooteohutuse~~ ***kõrge taseme*** selle kaudu, et **[ME 82]**

i) suurendatakse tarbijate, ettevõtete ja kodanikuühiskonna mõjuvõimu, abistatakse ja haritakse neid; tagatakse ~~tarbijakaitse~~ ***tarbijate, eeskätt kõige kaitsetumate tarbijate kaitse*** kõrge tase, ~~säästev tarbimine~~ ***et tugevdada õiglust, läbipaistvust*** ja ~~tooteohutus, eelkõige toetades~~ ***usaldust ühtse turu vastu; toetatakse*** pädevaid täitevasutusi, tarbijaid esindavaid organisatsioone ja koostöömeetmeid***, milleks muu hulgas tegeletakse praegustest ja tekkivatest tehnoloogiatest tingitud probleemidega, sealhulgas võetakse meetmeid toodete jälgitavuse parandamiseks tarneahelas***; ***kogu liitu hõlmavad kvaliteedistandardid ja toodete kvaliteedierinevuste vähendamine; suurendatakse teadlikkust liidu õigusega tagatud tarbijaõigustest,*** tagatakse ***kõigile*** tarbijatele juurdepääs ~~vaidluste lahendamise mehhanismidele ning~~ ***tõhusatele õiguskaitsemehhanismidele,*** antakse piisavat teavet turgude ja tarbijate ***kohta ning säästva tarbimise edendamiseks antakse tarbijatele rohkem teavet kaupade ja teenuste eriomaduste ja keskkonnamõjude*** kohta; **[ME 83]**

ii) suurendatakse tarbijate, muude finantsteenuste lõppkasutajate ja kodanikuühiskonna osalemist finantsteenuste valdkonna poliitika kujundamises; edendatakse paremat arusaamist finantssektorist ***ja pakutavatest eri liiki finantstoodetest ning tagatakse tarbijate huvide kaitse jaefinantsteenuste valdkonnas***; **[ME 84]**

e) aidatakse kaasa inimeste, loomade ja taimede tervise ***ja ohutuse*** kõrge taseme tagamisele kogu ~~toiduahelas~~ ***toiduainete*** ja ~~asjaomastes~~ ***loomasööda tarneahelas ning seotud*** valdkondades, muu hulgas ennetades ja likvideerides loomataude ja ~~taimekahjustajaid~~ ***taimekahjureid***, ***võttes selleks loomade või taimede tervist mõjutavates ulatuslikes kriisiolukordades*** ja ~~toetada~~ ***ettenägematute sündmuste korral ka erakorralisi meetmeid, ja toetatakse*** loomade heaolu parandamist, ~~aga ka~~ ***edendatakse taskukohase*** toidu säästvat tootmist ja tarbimist ***ning stimuleeritakse teadusuuringuid, innovatsiooni ja parimate tavade vahetamist valdkondlike sidusrühmade vahel***; **[ME 85]**

f) ~~tehakse~~ ***arendatakse, koostatakse ja levitatakse*** õigeaegselt, erapooletult ja kulutõhusal viisil Euroopa statistikat ja edastatakse seda Euroopa statistikasüsteemi raames määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 4 osutatud laiendatud ~~partnerluse~~ ***partnerluste*** kaudu kõigile asjaomastele välisosalistele, kasutades mitmesuguseid andmeallikaid, täiustatud andmeanalüüsi meetodeid, arukaid süsteeme ja digitaaltehnoloogiat ***ning esitades andmed riikide ja võimaluse korra piirkondade lõikes***. **[ME 86]**

Artikkel 4

Eelarve

1. Programmi rakendamise rahastamispakett aastatel 2021–2027 on jooksevhindades ~~4 088 580 000~~ ***6 563 000 000*** eurot. **[ME 87]**

2. Lõikes 1 esitatud summa orienteeriv jaotus on eesmärkide lõikes järgmine:

-a) 394 590 000 eurot artikli 3 lõike 2 punkti a alapunktis i osutatud eesmärgi jaoks; **[ME 88]**

-aa) 396 200 000 eurot artikli 3 lõike 2 punkti a alapunktis ii osutatud eesmärgi jaoks; **[ME 89]**

a) ~~1 000 000 000~~ ***3 122 000 000*** eurot artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud eesmärgi jaoks; **[ME 90]**

aa) 220 510 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis c osutatud eesmärgi jaoks; **[ME 91]**

b) ~~188 000 000~~ ***198 000 000*** eurot artikli 3 lõike 2 ~~punkti~~ ***punktis*** d ~~alapunktis i~~ osutatud eesmärgi jaoks; **[ME 92]**

c) 1 680 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud eesmärgi jaoks;

d) 552 000 000 eurot artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud eesmärgi jaoks.

3. Lõikes 1 nimetatud summat võib kasutada programmi rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, eelkõige ettevalmistus-, järelevalve-, kontrolli-, auditeerimis- ja hindamistoiminguteks, aga ka infotehnoloogiavõrgustike kasutamiseks, mis keskenduvad infotöötlusele ja -vahetusele, samuti infotehnoloogiavahendite kasutamiseks ja arendamiseks. ***Et programmist saaks võimalikult ulatuslikult rahastada programmi eesmärke teenivaid meetmeid, ei või halduskulud ja tehnilise abi maksumus kokku olla üle 5 % lõikes 1 osutatud rahastamispaketi väärtusest.*** **[ME 93]**

4. Artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud eesmärgi puhul võib üle ühe eelarveaasta pikkuste meetmete eelarvelised kulukohustused jaotada mitme eelarveaasta vahel aastasteks osamakseteks.

5. Erandina finantsmääruse artikli 111 lõikest 2 võtab komisjon käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgi kohaste veterinaar- ja fütosanitaarmeetmetega seotud toetuse eelarvelised kulukohustused pärast liikmesriikide esitatud maksetaotluste hindamist.

5a. Artikli 3 lõike 2 punkti e kohaste meetmete piisava rahastamise tagamiseks tuleks võtta kasutusele erimehhanism, mille abil saaks ulatuslike hädaolukordade puhul toidutarneahelat rahastada vahetult komisjoni kriisireservist. **[ME 94]**

6. Vahendid, mis on liikmesriikidele eraldatud koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise raames, võib liikmesriikide palvel kanda üle programmile. Komisjon haldab neid vahendeid otseselt finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punkti a alusel või kaudselt kõnealuse artikli punkti c alusel. Võimaluse korral peetakse vahendite kasutamisel silmas asjaomase liikmesriigi huve.

Artikkel 5

Programmiga ühinenud kolmandad riigid

Programmis võivad osaleda järgmised kolmandad riigid:

a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmed, kes on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed, vastavalt EMP lepingus sätestatud tingimustele;

b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid vastavalt nende liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;

c) Euroopa naabruspoliitika alla kuuluvad riigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;

d) kolmandad riigid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud erilepingus, millega reguleeritakse asjaomase kolmanda riigi osalemist liidu programmides, tingimusel et selle lepinguga:

i) on tagatud õiglane tasakaal liidu programmides osaleva kolmanda riigi osamaksete ja saadava kasu vahel;

ii) on ette nähtud programmides osalemise tingimused, sealhulgas eri programmide osamaksete ja halduskulude kalkulatsioon;

iii) ei ole kolmandale riigile antud otsustusõigust programmi üle;

iv) on kindlustatud liidu õigused tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve.

Punktis ii osutatud osamaksed loetakse vastavalt uue finantsmääruse [artikli 21 lõikele 5] sihtotstarbeliseks tuluks.

Artikkel 6

ELi rahastamise rakendamine ja vormid

1. Programmi rakendatakse eelarve otsese täitmise korras vastavalt finantsmäärusele või eelarve kaudse täitmise korras koostöös finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud asutustega.

2. Programmist võib anda rahalisi toetusi ükskõik millises finantsmäärusekohases vormis, eelkõige toetuste, auhindade ja hangetena. Rahastamine võib toimuda ka segarahastamistoimingutes kasutatavate rahastamisvahendite kaudu.

3. Vastastikuse kindlustusmehhanismi osamaksetega võib katta riske, mis on seotud toetusesaajale määratud vahendite hüvitamisega ning neid osamakseid käsitatakse finantsmääruse kohase piisava tagatisena. Kohaldatakse määruse XXX [tagatisfondi määruse järeltulija] [artikli X] sätteid] ([1]).

II PEATÜKK

TOETUSED

Artikkel 7

Toetused

Programmi raames antakse ja hallatakse toetusi kooskõlas finantsmääruse VIII jaotisega.

Artikkel 8

Rahastamiskõlblikud meetmed

1. Rahastamiskõlblikud on üksnes meetmed, millega täidetakse artiklis 3 osutatud eesmärke.

2. Rahastamiskõlblikud on eelkõige järgmised meetmed, millega täidetakse artiklis 3 osutatud eesmärke:

a) õigete tingimuste loomine, et anda kõigile siseturu osalistele, sealhulgas ettevõtetele, kodanikele ~~ja~~, tarbijatele, kodanikuühiskonnale ja avaliku sektori asutustele rohkem mõjuvõimu läbipaistva ~~teabe~~ ***teabevahetuse*** ja teadlikkuse suurendamise kampaaniate ***kaudu, eelkõige seoses kohaldatavate liidu eeskirjadega ning tarbijate ja ettevõtjate õigustega***, parimate tavade vahetamise, ~~hea tava~~ ***heade tavade ja uuenduslike lahenduste*** edendamise, kogemuste ja teadmiste vahetamise ning ~~koolituste korraldamise~~ ***kodanike ja ettevõtjate digitaalse kirjaoskuse edendamiseks korraldatavate koolituste*** kaudu; **[ME 95]**

b) mehhanismide loomine liidu kodanike, tarbijate, lõppkasutajate, kodanikuühiskonna***, ametiühingute*** ja ettevõtjate***, eelkõige VKEde*** esindajate jaoks, et aidata kaasa nende osalemisele poliitilistes aruteludes, poliitikavaldkondades ja otsustusprotsessis, toetades eelkõige esindusorganisatsioonide toimimist nii riiklikul kui ka liidu tasandil; **[ME 96]**

([1]) [lisada]

c) suutlikkuse suurendamine ning liikmesriikide ja nende pädevate asutuste, liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni ning komisjoni, liidu detsentraliseeritud asutuste ja kolmandate riikide asutuste ühismeetmete toetamine ja koordineerimine***, täpsemalt mõeldakse ühismeetmeid, mille eesmärk on tugevdada liidus tooteohutust ja tarbijakaitse eeskirjade jõustamist ning toodete jälgitavust***; **[ME 97]**

d) liidu õigusraamistiku tõhusa ***liikmesriigipoolse*** jõustamise ja ajakohastamise ning selle kohandamise toetamine pidevalt muutuvas keskkonnas ***ning digitaliseerimisega kaasnevate probleemide lahendamise toetamine***, sealhulgas andmete kogumise ja ~~analüüside~~ ***analüüsimise*** kaudu; uuringud, hindamised ja poliitikasoovitused; tutvustamistegevuse ja katseprojektide korraldamine; teabevahetustegevus; spetsiaalsete IT-vahendite väljatöötamine, et tagada siseturu läbipaistev***, õiglane*** ja tõhus toimimine. **[ME 98]**

2a. Rahastamiskõlblikud on järgmised artikli 3 lõike 2 punkti a alapunktis ii osutatud konkreetseid eesmärke täitvad meetmed:

a) turujärelevalveasutuste ja liikmesriikide muude asjaomaste asutuste vaheline koordineerimine ja koostöö, eelkõige liidu toodete nõuetele vastavuse võrgustiku kaudu;

b) selliste IT-vahendite arendamine ja haldamine, mille abil vahetatakse välispiiridel teavet turujärelevalve ja kontrolli kohta;

c) toetus tooteohutuse ja nõuetele vastavusega seotud ühismeetmete ja katsete väljatöötamiseks, sealhulgas seotud toodete ja internetis müüdavate toodete osas;

d) turujärelevalveasutuste ja kolmandate riikide asjaomaste asutuste vaheline koostöö, parimate tavade vahetamine ja ühisprojektide korraldamine;

e) turujärelevalvestrateegiate, teadmiste ja teabe kogumise, katsetamissuutlikkuse ja -vahendite, vastastikuste eksperdihinnangute, koolitusprogrammide, tehnilise abi ja turujärelevalveasutuste suutlikkuse suurendamise toetamine;

f) mootorsõidukite tüübikinnitusmenetluste ja mootorsõidukite nõuetele vastavuse kontrollimise hindamine komisjoni poolt. **[ME 99]**

3. Rahastamiskõlblikud on järgmised meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud erieesmärki:

~~a) mitmesuguses vormis toetuse andmine VKEdele;~~ **[ME 100]**

b) ~~VKEde~~ ***mikroettevõtjate, VKEde ja ettevõtlusvõrgustike*** turulepääsu – ***sealhulgas liiduvälistele turgudele pääsu*** – lihtsustamine, nende toetamine üleilmsete***, keskkonna-, majandus-*** ja ühiskondlike probleemide lahendamisel ning rahvusvahelistumisel, ***nende tegevusaja jooksul nende toetamise hõlbustamine ning*** liidu ***ettevõtluse ja*** tööstuse juhtpositsiooni tugevdamine üleilmsetes väärtusahelates~~, muu hulgas Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu~~; **[ME 101]**

c) turutõkete ***kaotamine, halduskoormuse, sh ettevõtete loomist*** ja ~~halduskoormuse vähendamine ning~~ ***ettevõtluse alustamist takistavate tõkete vähendamine,*** soodsa ettevõtluskeskkonna loomine, ~~et pakkuda VKEdele rohkem~~ ***milles mikroettevõtjad ja VKEd saavad siseturu*** võimalusi ~~siseturust kasu saada~~ ***, sh rahastamisvõimalusi ära kasutada, ning sobivate suuniste, mentorluse ja juhendamisprogrammide ja teadmuspõhiste äriteenuste pakkumine***; **[ME 102]**

d) ~~ettevõtete~~ ***kestlike ettevõtete arengu ja*** kasvu ***soodustamine, mikroettevõtjate*** ja ***VKEde teadlikkuse suurendamine liidu õigusaktidest, sh keskkonna- ja energeetikaalastest õigusaktidest, nende*** oskuste ~~arendamise ning tööstuse ümberkujundamise toetamine~~ ***ja kutsekvalifikatsioonide tõhusam suurendamine, uute ärimudelite ja ressursitõhusate väärtusahelate soodustamine, millega toetatakse*** tootmis- ja ~~teenindussektoris~~ ***teenusesektorites kestlikku tööstuslikku, tehnoloogilist ja korralduslikku ümberkujundamist***; **[ME 103]**

e) ettevõtete ja kõigi majandussektorite konkurentsivõime ~~toetamine~~ ***ja kestlikkuse tugevdamine, mikroettevõtetes ja VKEdes tehnoloogilise***, ***korraldusliku ja sotsiaalse*** innovatsiooni rakendamise ~~ja väärtusahela alase~~ ***toetamine, ettevõtete sotsiaalse vastutuse parandamine ja väärtusahelaalase*** koostöö toetamine ~~VKEdes~~, ühendades strateegiliselt ökosüsteemid ja klastrid, ~~muu hulgas~~ ***sh*** klastrite ühistegevuse algatuse kaudu; **[ME 104]**

f) ettevõtluskeskkonna ja ettevõtluskultuuri~~, sealhulgas~~ ***edendamine,*** uute ettevõtjate mentorlussüsteemi ~~edendamine~~ ***laiendamine*** ning idu- ja kasvufirmade ja ettevõtete ~~jätkusuutlikkuse~~ ***kestlikkuse*** toetamine ***, pöörates erilist tähelepanu uutele võimalikele ettevõtjatele (s.t noortele ja naisettevõtjatele) ja teistele spetsiifilistele sihtrühmadele, nt ebasoodsas sotsiaalses olukorras olevatele või vähekaitstud rühmadele***. **[ME 105]**

3a. Artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud konkreetsete eesmärkide täitmisel võib komisjon lisaks käesoleva artikli lõike 3 punktides a–f osutatule toetada järgmisi erimeetmeid:

a) kiirendada, toetada ja laiendada Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu pakutavaid nõustamisteenuseid, et osutada ühtse kontaktpunkti kaudu integreeritud ettevõtluse tugiteenuseid liidu VKEdele, kes soovivad uurida siseturul ja kolmandates riikides esinevaid võimalusi, ning jälgida, et ettevõtlusvõrgustik pakuks kõigis liikmesriikides võrreldava kvaliteeditasemega teenuseid;

b) toetada ettevõtlusvõrgustike loomist;

c) toetada ja laiendada uute ettevõtjate liikuvusprogramme (programm „Erasmus noortele ettevõtjatele"), mille toel parandada uute ettevõtjate võimet täiustada oma ettevõtlusalaseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning parandada tehnoloogilist suutlikkust ja ettevõtte juhtimise oskust;

d) toetada VKEde laiendamist oluliste, turupõhistele võimalustele tuginevate ettevõtluse laiendamise projektide kaudu (VKEde kasvatamise rahastamisvahend);

e) toetada sektoripõhist tegevust valdkondades, kus on suur mikroettevõtjate ja VKEde osakaal ning kus luuakse suur osa liidu SKPst (näiteks turismisektor). **[ME 106]**

3b. Käesoleva artikli lõike 3 a punktis a nimetatud Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu võetavate meetmed võivad olla muu hulgas:

a) VKEde rahvusvahelistumise, siseturul äripartnerite leidmise, ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse alase piiriülese koostöö ning tehnoloogia-, teadmus- ja innovatsioonisiirde partnerluste hõlbustamine;

b) teave, suunised ja personaalne nõustamine ELi õiguse, liidu rahastamisvõimaluste ning ettevõtlust puudutavate liidu algatuste kohta, sealhulgas maksustamise, omandiõiguste, keskkonna ja energeetikaga seotud kohustuste, töö- ja sotsiaalkindlustusküsimuste kohta;

c) keskkonna-, kliima-, energiatõhusus- ja tulemuslikkusteabe VKEdele kättesaadavamaks muutmine;

d) võrgustiku täiendamine liidu ja liikmesriikide muude teabe- ja nõustamisvõrgustikega, eelkõige EURESe, ELi innovatsioonikeskuste ja InvestEU nõustamiskeskusega.

Võrgustiku kaudu liidu teiste programmide nimel osutatavaid teenuseid rahastatakse nende programmide vahenditest.

Mikroettevõtjatele ja VKEdele kogu ELis ühetaolise toetuse pakkumiseks seab komisjon esikohale meetmed, millega parandatakse miinimumnõuetele mittevastavaid võrgustiku osi või elemente.

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada näitajad ja miinimumnõuded, mille abil mõõdetakse võrgustiku mõju erieesmärkidele ja VKEdele suunatud meetmete tulemuslikkusele.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 21 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada VKEdele muul kujul toetusi, mida ei ole käesolevas lõikes ette nähtud. **[ME 107]**

4. Rahastamiskõlblikud on määruse (EL) nr 1025/2012 artiklites 15 ja 16 sätestatud meetmed, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis i osutatud erieesmärki.

5. Rahastamiskõlblikud on meetmed, millega toetatakse rahvusvaheliste standardite väljatöötamist, kohaldamist, hindamist ja järelevalvet finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas ning teostatakse järelevalvet nende standardite kehtestamise protsessi üle ja täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki.

5a. Rahastamiskõlblikud on järgmised artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud konkreetseid eesmärke täitvad meetmed:

a) tarbijate teadlikkuse tõstmine ja neile elukestva õppe pakkumine ELi tarbijaõiguste küsimustes ning tarbijate suutlikkuse tugevdamine toimetulekuks uute, tehnoloogia arengust ja digitaliseerimisest tingitud väljakutsetega, eelkõige kaitsetumate tarbijate vajadusi silmas pidades;

b) meetmed, mis teevad kõigile tarbijatele ja kauplejatele hõlpsasti kättesaadavaks kvaliteetse vaidluste kohtuvälise lahendamise, vaidluste internetipõhise lahendamise ja teabe õiguskaitsevõimaluste kohta;

c) tarbijakaitsealaste õigusnormide tõhusama jõustamise toetamine, pöörates eelkõige tähelepanu piiriülestele või kolmandaid isikuid puudutavatele juhtudele, riikide õiguskaitseasutuste vahelisele tulemuslikule koostööle ja tegevuse kooskõlastamisele ning õiguskaitsealasele koostööle kolmandate riikidega;

d) säästva tarbimise edendamine, suurendades selleks tarbijate teadlikkust toodete vastupidavusest ja keskkonnamõjust, ökodisainist, vastavate tarbijaõiguste edendamisest ja hüvitusvõimalustest enneaegselt kasutuskõlbmatuks muutunud toodete puhul. **[ME 108]**

6. Rahastamiskõlblikud on I lisas sätestatud meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki.

7. Rahastamiskõlblikud on II lisas sätestatud meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki.

Artikkel 9

Rahastamiskõlblikud üksused

1. Lisaks finantsmääruse artiklis 197 sätestatud kriteeriumidele kehtivad käesoleva artikli lõigetes 2–7 sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid.

2. Lisaks lõigetes 3–7 sätestatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele on programmi raames rahastamiskõlblikud järgmised üksused:

a) juriidilised isikud, kes on asutatud mõnes järgmistest riikidest:

i) liikmesriigis või sellega seotud ülemeremaal või -territooriumil;

ii) kolmandas riigis, mis on programmiga ühinenud kooskõlas artikliga 5;

b) juriidiline isik, kes on loodud liidu õiguse alusel, või rahvusvaheline organisatsioon;

c) juriidilised isikud, kes on asutatud kolmandas riigis, mis ei ole programmiga ühinenud, võivad erandkorras osaleda, tingimusel et meede täidab liidu eesmärke ning liiduväline tegevus on vajalik, et tagada aluslepingutega hõlmatud liikmesriikide territooriumil võetud meetmete tulemuslikkus.

3. ~~Juriidilised isikud, kes on asutatud kolmandas riigis, mis~~ ***Komisjon võib lubada kolmandas riigis asuvatel juriidilistel isikutel, kes*** ei ole programmiga ühinenud, võivad osaleda järgmistes meetmetes: **[ME 109]**

a) meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis b osutatud erieesmärki;

b) tarbijakaitset toetavad meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud erieesmärki.

Punktides a ja b osutatud meetmetes osalevatel üksustel ei ole õigust saada liidu rahalist toetust, ***eriti uuendusliku tehnoloogia ülekandmise ohu korral,*** välja arvatud juhul, kui see on ~~oluline~~ programmi jaoks ***oluline***, eelkõige seoses konkurentsivõime ja liidu ettevõtete turulepääsu või liidus elavate tarbijate kaitsega. Seda erandit ei kohaldata kasumit taotlevate üksuste suhtes. **[ME 110]**

4. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis i osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete puhul on rahastamiskõlblikud määruse (EL) nr 1025/2012 artiklites 15 ja 16 nimetatud üksused.

5. Tarbijakaitset toetavate meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud erieesmärki ja mis on seotud Euroopa tarbijakeskuste võrgustikuga, on rahastamiskõlblikud järgmised asutused:

a) asutus, mille on määranud liikmesriik või artiklis 5 osutatud kolmas riik ja mis on läbipaistva menetluse kaudu valitud mittetulundusühendus;

b) avalik-õiguslik asutus.

6. Kolmandad riigid, mis on või ei ole programmiga ühinenud, on rahastamiskõlblikud järgmiste meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki:

a) kaitsemeetmed, mida võetakse olukorras, kus mõni III lisas osutatud loomataudidest või zoonoosidest või artiklis 16 osutatud töökavas loetletud taimekahjustajatest esineb või levib kolmandas riigis või liikmesriigis ja ohustab otseselt tervisealast olukorda liidus;

b) kaitsemeetmed või muu asjassepuutuv tegevus, millega toetatakse taimetervisealast olukorda liidus.

Et võtta arvesse loomataudide põhjustatud olukordi, mis mõjutavad oluliselt loomakasvatust või kariloomakaubandust, inimeste tervisele ohtlike zoonooside levikut või uusi teaduslikke või epidemioloogilisi arenguid, ning loomataude, mis tõenäoliselt kujutavad endast liidule uut ohtu, antakse komisjonile kooskõlas artikliga 20 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmiseks.

Välja arvatud loomahaiguste ja taimekahjustajate puhul, millel on oluline mõju liidule, peaksid riigid, kes ei ole programmiga ühinenud, oma osalemist punktides a ja b osutatud meetmetes põhimõtteliselt ise rahastama.

7. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete puhul on rahastamiskõlblikud järgmised juriidilised isikud:

a) määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused;

b) koostöövõrgustikke toetavate meetmete puhul muud statistika valdkonnas tegutsevad asutused, mis ei ole käesoleva lõike punktis a osutatud asutused;

c) tööstusharust, ärihuvidest või muudest huvide konfliktidest sõltumatud mittetulunduslikud üksused, mille põhieesmärk ja -tegevus on määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 11 osutatud Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamise edendamine ja toetamine ja Euroopa statistika koostamise uute meetodite rakendamine eesmärgiga suurendada liidu tasandil tõhusust ja parandada kvaliteeti.

Artikkel 10

Kindlaksmääratud toetusesaajad

Programmi alusel võivad ilma projektikonkursita saada toetust järgmised üksused:

a) turujärelevalve meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 ~~punktis~~ ***punkti*** a ***alapunktis ii*** osutatud erieesmärki, liikmesriikide turujärelevalveasutused, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 17 ja [ettepaneku: ***võtta vastu*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles sätestatakse tooteid käsitlevate liidu ühtlustamisõigusaktide järgimise ja täitmise tagamise eeskirjad ja kord], ([1]) artiklis 11; **[ME 111]**

b) akrediteerimise ja turujärelevalve meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 ~~punktis~~ ***punkti*** a ***alapunktis i*** osutatud erieesmärki, määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus, kes viib ellu määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 32 osutatud meetmeid; **[ME 112]**

c) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis i osutatud erieesmärki, määruse (EL) nr 1025/2012 artiklis 17 osutatud üksused;

d) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki, Euroopa finantsaruandluse nõuanderühm (EFRAG), rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite sihtasutus ja avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB);

e) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud erieesmärki seoses tarbijate huvide esindamisega liidu tasandil, Euroopa Tarbijaliitude Amet (BEUC) ja tarbijate standardimises osalemise koordineerimise Euroopa ühing (ANEC), tingimusel et neil puudub huvide konflikt ja nad esindavad oma liikmete kaudu liidu tarbijate huve vähemalt kahes kolmandikus liikmesriikidest;

f) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis ii osutatud erieesmärki, Finance Watch ja Better Finance järgmistel tingimustel, mida hinnatakse igal aastal:

   i) nad jäävad valitsusvälisteks mittetulunduslikeks üksusteks, kes ei sõltu sektorist, kaubandusest ega ärist;

   ii) neil puudub huvide konflikt ja nad esindavad oma liikmete kaudu liidu tarbijate ja muude lõppkasutajate huve finantsteenuste valdkonnas;

([1]) COM(2017)0795.

g) meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki:

i) liikmesriikide pädevad asutused ja nendega seotud üksused, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 ([1]) artiklites 92, 95 ja 97 osutatud Euroopa Liidu referentlaborid ja Euroopa Liidu referentkeskused ning rahvusvahelised organisatsioonid;

ii) üksnes meetmete puhul, mida on kirjeldatud käesoleva määruse artikli 9 lõike 6 punktides a ja b, kolmandad riigid, mis on või ei ole programmiga ühinenud;

h) meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki, määruse (EL) nr 223/2009 artikli 5 lõikes 2 osutatud riiklikud statistikaametid ja muud riiklikud asutused.

Seoses käesoleva artikli esimese lõigu punktiga e on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu delegeeritud õigusakte, et kohandada artikli 3 lõike 2 punkti d alapunktis i osutatud konkreetse eesmärgi täitmiseks võetavate meetmete puhul programmi alusel toetust saavate üksuste loetelu. **[ME 113]**

Artikkel 11

Hindamine ja toetuse määramise kriteeriumid

~~Nende meetmete hindamiskomitee, millega täidetakse artikli 3 lõikes 2 osutatud erieesmärke,~~ ***Artikli 3 lõikes 2 osutatud erieesmärgi või erieesmärkide täitmiseks võetavate meetmete hindamiskomitee*** võib osaliselt või täielikult koosneda väliseksperditest. ***Hindamiskomitee(de) töö põhineb läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõttel.*** **[ME 114]**

Artikkel 12

Kaasrahastamise eeskirjad

1. Meetmete puhul, mida võetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 ~~punktis~~ ***punkti*** a ***alapunktis ii*** osutatud erieesmärgi täitmiseks seoses liikmesriikide ja programmiga ühinenud kolmandate riikide turujärelevalveasutustega ja seoses [ettepaneku: ***võtta vastu*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles sätestatakse tooteid käsitlevate liidu ühtlustamisõigusaktide järgimise ja täitmise tagamise eeskirjad ja kord] artiklis 20 osutatud liidu katserajatistega, võidakse programmist rahastada kuni 100 % meetme rahastamiskõlblikest kuludest, tingimusel et ei rikuta finantsmääruses sätestatud kaasrahastamise põhimõtet. **[ME 115]**

2. Kui avaliku huvi järelevalve nõukogule (PIOB) antavate toetuste puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki, ületab teataval aastal Rahvusvahelise Arvestuseksperdite Föderatsiooni (IFACi) rahastamise osakaal kahte kolmandikku kogu PIOB aastasest rahastamisest, piiratakse kõnealuse aasta osamakset artiklis 16 osutatud tööprogrammis täpsustatud maksimumsummaga.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017 lk 1).

3. Meetmete puhul, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki, võidakse programmist rahastada kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest, tingimusel et ei rikuta finantsmääruse artiklis 190 sätestatud kaasrahastamise põhimõtet.

4. Meetmete puhul, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki, võidakse programmist rahastada kuni 95 % määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 15 osutatud koostöövõrgustike toetamise meetmete rahastamiskõlblikest kuludest.

Artikkel 13

Rahastamiskõlblikud kulud

Lisaks finantsmääruse artiklis 186 sätestatud kriteeriumidele kehtivad käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete puhul järgmised kulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid:

a) vastavalt finantsmääruse artikli 193 lõike 2 punktile b peavad kulud olema rahastamiskõlblikud enne meetme rakendamise alguskuupäeva;

b) sellised kulud võivad olla rahastamiskõlblikud ka tänu meetmetele, mida on võetud seoses loomataudi või taimekahjustaja esinemise kahtlusega, tingimusel et selline kahtlus leiab hiljem kinnitust.

Esimese lõike punktis a osutatud kulud on rahastamiskõlblikud alates kuupäevast, mil komisjoni teavitati loomataudi või taimekahjustaja esinemisest.

Artikkel 14

Kumulatiivne, täiendav ja kombineeritud rahastamine

1. Meede, mis on saanud toetust muu liidu programmi alusel, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel, tingimusel et neist toetustest ei kaeta samu kulusid. Kummagi toetuse osa suhtes kohaldatakse selle liidu programmi eeskirju, mille alusel toetust antakse. Kumulatiivne rahastus ei tohi ületada meetme rahastamiskõlblikke kogukulusid ning erinevatest liidu programmidest antava toetuse võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse andmise tingimusi käsitlevate dokumentidega.

2. Meetmed, millele on antud kvaliteedimärgis või mis vastavad järgmistele kumulatiivsetele, võrreldavatele tingimustele:

a) neid on hinnatud programmi projektikonkursi raames,

b) need vastavad kõnealuse projektikonkursiga ette nähtud kvaliteedi miinimumnõuetele,

c) neid ei saa selle projektikonkursi raames rahastada eelarvepiirangute tõttu,

võivad saada toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist, Euroopa Sotsiaalfond+-st või Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist kooskõlas määruse (EL) XX [ühissätete määrus] artikli [67] lõikega 5 ning määruse (EL) XX [ühise põllumajanduspoliitika rahastamine, haldamine ja järelevalve] artikliga 8 ***või määrusega (EL) XX [millega kehtestatakse digitaalse Euroopa programm] (eelkõige kõrgema taseme digioskusi käsitleva eesmärgi puhul)***, tingimusel et need meetmed on kooskõlas asjaomase programmi eesmärkidega. Kohaldatakse toetust andva fondi eeskirju. **[ME 116]**

3. Tegevus võib saada toetust ühest või mitmest liidu programmist. Sellistel juhtudel ei deklareerita maksetaotluses deklareeritud kulusid teise programmi maksetaotluses.

4. Esitatavas maksetaotluses kajastatavate kulude summa võidakse arvutada iga asjaomase programmi puhul proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitleva dokumendiga.

III PEATÜKK

SEGARAHASTAMISTOIMINGUD

Artikkel 15

Segarahastamistoimingud

Käesoleva programmi kohased segarahastamistoimingud tehakse kooskõlas [InvestEU määruse] ja finantsmääruse XX jaotisega.

IV PEATÜKK

KAVANDAMINE, JÄRELEVALVE, RAKENDAMINE JA KONTROLL

Artikkel 16

Programmi rakendamine

1. ~~Programmi rakendatakse~~ ***Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, et võtta vastu*** finantsmääruse ~~artiklis~~ ***artikliga*** 110 ~~osutatud tööprogrammi(de) kaudu. Tööprogrammis~~ ***kooskõlas olev(ad) tööprogramm(id). Tööprogrammid on iga-aastased või mitmeaastased ja nendes määratakse eelkõige kindlaks taotletavad eesmärgid, eeldatavad tulemused, rakendusmeetod ja rahastamiskava kogusumma. Samuti*** esitatakse ***neis rahastatavate meetmete täpne kirjeldus, igale meetmele ligikaudselt eraldatav summa ja meetmete rakendamise esialgne ajakava.*** Vajaduse korral ***esitatakse tööprogrammis*** segarahastamistoimingute jaoks ette nähtud kogusumma. **[ME 117]**

2. ~~Komisjon võtab rakendusaktidega vastu tööprogrammid, millega täidetakse I lisa artikli 3 lõikes 2 osutatud erieesmärki. Nimetatud rakendusaktid~~ ***Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, millega*** võetakse vastu ~~kooskõlas~~ ***I lisa*** artikli ~~21 lõikes~~ ***3 lõike*** 2 ***punktis e*** osutatud ~~kontrollimenetlusega~~ ***erieesmärgile vastavad tööprogrammid***. **[ME 118]**

3. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 rakendatakse II lisas osutatud meetmeid, millega täidetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki, kooskõlas määruse (EL) nr 223/2009 artiklitega 14 ja 17.

Artikkel 17

Järelevalve ja aruandlus

1. Näitajad, mille abil antakse aru artikli 3 lõikes 2 sätestatud ~~programmi~~ erieesmärkide ~~saavutamisel tehtud edusammude kohta,~~ ***täitmise programmi tõhususest ja tulemuslikkusest*** on esitatud IV lisas. **[ME 119]**

2. Selleks et tagada programmi eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude tõhus hindamine, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 20 vastu delegeeritud õigusakte, et vaadata läbi või täiendada IV lisas esitatud näitajaid, kui seda peetakse vajalikuks, ning täiendada käesolevat määrust järelevalve- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevate sätetega.

3. Tulemusaruannete süsteem peab tagama, et programmi rakendamise ja tulemuste järelevalveks vajalikke andmeid kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt. Selleks kehtestatakse liidu rahaliste vahendite saajatele ja (kui see on asjakohane) liikmesriikidele proportsionaalsed aruandlusnõuded.

Artikkel 18

Hindamine

1. Hindamised toimuvad piisavalt aegsasti, et nende tulemusi saaks kasutada otsustamisprotsessis.

2. ~~Programmi vahehindamine toimub siis, kui~~ ***Komisjon koostab hiljemalt … [neli aastat pärast*** programmi rakendamise ~~kohta on saanud kättesaadavaks piisavalt teavet, ent mitte hiljem kui neli aastat pärast~~ ***algust] programmi vahehindamise aruande, milles käsitletakse programmi raames toetatavate meetmete eesmärkide täitmist, tulemusi ja mõju, vahendite kasutamise tõhusust ja*** programmi ~~rakendamise algust~~ ***lisaväärtust liidu jaoks***. **[ME 120]**

3. Seoses meetmetega, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punkti c alapunktis ii osutatud erieesmärki, koostab komisjon iga-aastase aruande, milles käsitletakse rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) sihtasutuse tegevust rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite arendamisel, samuti avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB) ja Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) tegevust. Komisjon edastab selle aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

4. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 223/2009 artikliga 13 konsulteerib komisjon käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärgi täitmiseks võetavate meetmete hindamisel Euroopa statistikasüsteemi komiteega enne nende hinnangute vastuvõtmist ja esitamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. ~~Programmi~~ ***Komisjon koostab hiljemalt … [kolm aastat pärast programmi*** rakendamise ~~lõpul, ent mitte hiljem kui neli aastat pärast artiklis 1 nimetatud ajavahemikku, viib komisjon läbi programmi lõpphindamise~~ ***lõppu] lõpliku hindamisaruande, milles käsitletakse programmi pikemaajalist mõju, võetud meetmete tulemusi ja kestlikkust ja eri tööprogrammide koostoimet***. **[ME 121]**

6. Komisjon edastab ~~hindamiste tulemused~~ ***lõigetes 2 ja 5 osutatud aruanded*** koos oma ~~tähelepanekutega~~ ***järeldustega*** Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ~~ning~~ ***ja*** Regioonide Komiteele ***ning avalikustab need. Vajaduse korral lisatakse aruandele programmi muutmise ettepanekud***. **[ME 122]**

Artikkel 19

Liidu finantshuvide kaitse

Kui kolmas riik osaleb programmis rahvusvahelise lepingu kohase otsuse alusel või muu õigusliku vahendi alusel, annab kolmas riik vahendite saamise tingimusena vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Pettustevastase Ametile (OLAF) ja Euroopa Kontrollikojale õigused ja juurdepääsu, mida neil on vaja oma asjakohaste volituste täieulatuslikuks kasutamiseks. OLAFi puhul hõlmavad need õigused ka õigust korraldada juurdlusi, sealhulgas teha kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, kooskõlas määrusega (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi.

Artikkel 20

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. ~~Artiklites~~ ***Artikli 8 lõikes 3 b ning artiklites*** 9 ***, 10, 16*** ja 17 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. detsembrini 2028. **[ME 123]**

3. Euroopa Parlament ~~ja~~ ***või*** nõukogu võivad ~~artiklites~~ ***artikli 8 lõikes 3 b ning artiklites*** 9 ~~ja~~ ***10, 16 ja*** 17 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust. **[ME 124]**

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega kooskõlas põhimõtetega, mis on sätestatud 13. aprillil 2016. aastal välja antud institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes.

Teisipäev, 12. veebruar 2019

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. ~~Artiklite~~ ***Artikli 8 lõike 3b ning artiklite*** 9***, 10, 16*** ja 17 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra. **[ME 125]**

Artikkel 21

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artikliga 58 asutatud alaline toiduahela ja loomatervishoiu komitee~~ [1]. ~~Nimetatud komitee on komitee~~ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 [2] ~~tähenduses~~ ***kohane komitee***. **[ME 126]**

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetluse teel, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul, kui komitee eesistuja nii otsustab või kui enamik komitee liikmeid seda taotleb.

V PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 22

Teavitamine, teabevahetus ja avalikustamine

1. Liidu rahaliste vahendite saajad ~~tunnistavad liidu rahaliste~~ ***teadvustavad*** vahendite päritolu ja tagavad ~~selle~~ ***rahastamise läbipaistvuse ja*** nähtavuse, (eriti meetmeid ja nende tulemusi reklaamides), ~~andes~~ ***ning annavad*** eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele ~~selle~~ ***liidu rahaliste vahendite*** kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet. **[ME 127]**

2. Komisjon rakendab ~~programmi ning selle meetmete~~ ***teavitus- ja teabevahetusmeetmeid kasutajasõbralikul viisil, et tõsta tarbijate, kodanike, ettevõtjate (eelkõige VKEde)*** ja ~~tulemustega seotud teavitus-~~ ***haldusasutuste teadlikkust käesoleva määruse rahastamisvahendite kaudu pakutavatest vahenditest ning programmi meetmetest*** ja ~~teabevahetusmeetmeid~~ ***tulemustest***. Programmile eraldatud rahalised vahendid peavad ühtlasi aitama ~~kaasa~~ ***tutvustada*** liidu ~~poliitiliste prioriteetide tutvustamisele~~ ***poliitilisi prioriteete***, niivõrd kui need on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega. **[ME 128]**

3. Komisjon (EUROSTAT) rakendab teavitus- ja teabevahetusmeetmeid artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärgi täitmise~~, selle~~ ***ning*** meetmete ja tulemuste suhtes, mis seonduvad Euroopa statistika ***andmete kogumise,*** arendamise, ~~tegemise~~ ***koostamise*** ja levitamisega~~, kooskõlas~~ ***vastavalt*** määruses (EÜ) nr 223/2009 sätestatud ~~statistikapõhimõtetega~~ ***statistikapõhimõtetele***. **[ME 129]**

Artikkel 23

Kehtetuks tunnistamine

Määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) 2017/826 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

~~[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).~~

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Artikkel 24

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta määruste (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) 2017/826 alusel rakendatavate meetmete jätkumist või muutmist kuni nende meetmete lõpetamiseni ning nimetatud määrusi kohaldatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.

2. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek programmi ja selle eelkäijate, lõikes 1 loetletud õigusaktide alusel vastu võetud programmide meetmete vahel.

3. Vajaduse korral võib kanda eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2027. aastat, et katta artikli 4 lõikega 3 ette nähtud kulusid, et oleks võimalik hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2027 veel lõpule viidud.

Artikkel 25

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

…,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

Teisipäev, 12. veebruar 2019

I LISA

Rahastamiskõlblikud meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki

Rahastamiskõlblikud on järgmised meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki ja mida rakendatakse peamiselt toetuste ja hangete kaudu:

1. Erakorralised veterinaar- ja fütosanitaarmeetmed

1.1. Erakorralised veterinaar- ja fütosanitaarmeetmed, mida võetakse juhul, kui on kinnitust leidnud mõne III lisas osutatud loomataudi või zoonoosi esinemine või kui on kinnitust leidnud ühe või mitme taimekahjustaja esinemine või kui esineb otsene oht inim-, looma- või taimetervise seisundile liidus.

Esimeses lõikes osutatud meetmeid rakendatakse viivitamata ja neid kohaldatakse koosõlas liidu õiguse asjakohaste sätetega.

1.2. Fütosanitaarvaldkonna eriolukordade puhul järgmised meetmed, mida liikmesriigid võtavad taimekahjustajate esmakordse esinemise korral konkreetses piirkonnas:

a) meetmed, mis liikmesriigi pädev asutus võtab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 ([1]) artikliga 16 või selle määruse artikli 28 lõike 1 kohaselt vastu võetud liidu meetmetega~~, et hävitada~~ liidu ~~karantiinne~~ ***karantiinse*** taimekahjustaja ***ennetamiseks, tõkestamiseks ja/või hävitamiseks***; **[ME 130]**

b) meetmed, mis liikmesriigi pädev asutus võtab kooskõlas määruse (EL) 2016/2031 artikliga 29~~, et hävitada taimekahjustaja~~ ***sellise taimekahjustaja ennetamiseks***, ***tõkestamiseks ja/või hävitamiseks***, mis ei ole kantud liidu karantiinsete taimekahjustajate loetellu, kuid mida võib käsitada karantiinse taimekahjustajana vastavalt kõnealuse määruse artikli 30 lõikes 1 osutatud kriteeriumidele; **[ME 131]**

c) täiendavad kaitsemeetmed, mille eesmärk on takistada sellise taimekahjustaja levikut, mille tõrjeks on vastu võetud määruse (EL) 2016/2031 artikli 28 lõike 1 ja artikli 30 lõike 1 kohased liidu meetmed, välja arvatud ~~punktis~~ ***punktides*** a ~~osutatud taimekahjustaja hävitamise meetmed~~ ja ~~punktis~~ b osutatud ~~leviku tõkestamise~~ meetmed, kui need meetmed on olulised selleks, et kaitsta liitu kõnealuse taimekahjustaja edasise leviku eest***, piirates vajaduse korral selle kandjate vaba liikumist naaberliikmesriikides***; **[ME 132]**

ca) meetmed, millega hävitatakse ootamatult avastatud kahjur, isegi kui seda ei peeta liidu karantiinseks taimekahjustajaks, kuid mille ilmumine on tingitud äärmuslikest ilmastikunähtustest või kliimamuutustest teatavas liikmesriigis. **[ME 133]**

1.3. Liidu toetust võivad saada ka järgmised meetmed:

1.3.1. kaitsemeetmed, mis võetakse juhul, kui mõni III lisas loetletud loomataud või zoonoos esineb või levib kolmandas riigis, liikmesriigis või ülemeremaal või -territooriumil, ohustades otseselt tervisealast olukorda liidus, samuti kaitsemeetmed või muu asjakohane tegevus, millega toetatakse taimede tervislikku seisundit liidus;

1.3.2. käesolevas lisas osutatud meetmed, mida viivad ellu vähemalt kaks liikmesriiki, kes teevad epideemia tõrjeks tihedat koostööd;

1.3.3. biopreparaatide varude hankimine, mis on ette nähtud III lisas loetletud loomataudide või zoonooside tõrjeks, kui komisjon liikmesriigi taotlusel leiab, et selliste varude hankimine on asjaomases liikmesriigis vajalik;

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4).

1.3.4. biopreparaatide varude või vaktsiinidooside hankimine, kui mõne III lisas loetletud loomataudi või zoonoosi esinemine või levik kolmandas riigis või liikmesriigis võib ohustada liitu;

1.3.4.a. loomataudide ja/või taimekahjustajate esinemise kahtluse korral tuleb kogu ELi piires ja selle välispiiril oluliselt tugevdada kontrolli ja seiret; **[ME 134]**

1.3.4.b. meetmed nii tuntud kui ka praegu veel tundmatute taimekahjustajate ja haiguste esinemise seireks. **[ME 135]**

2. Iga- ja mitmeaastased veterinaar- ja fütosanitaarprogrammid

2.1. Iga- ja mitmeaastaseid veterinaar- ja fütosanitaarprogramme III lisas loetletud loomahaiguste ja zoonooside ning taimekahjustajate ***vältimiseks,*** hävitamiseks, tõrjeks ja seireks tuleb rakendada kooskõlas liidu õiguse asjakohaste sätetega. **[ME 136]**

Tingimused, millele meede peab toetuse saamiseks vastama, sätestatakse artiklis 16 osutatud tööprogrammis.

Programmid esitatakse komisjonile kavandatavale rakendusperioodile eelneva aasta 31. maiks.

Pärast seda, kui toetusesaajad on finantsvahearuanded esitanud, võib komisjon vajaduse korral muuta toetuslepinguid kogu rahastamiskõlblikkuse perioodi suhtes.

Nendes programmides tuleks võtta arvesse kliimamuutustest tingitud muutusi ja nende mitmekesisust Euroopa tasandil; samuti peaksid need aitama vältida bioloogilise mitmekesisuse vähenemist Euroopas. **[ME 137]**

2.2. Juhul kui mõne III lisas loetletud loomataudi või zoonoosi esinemine või levik võib tõenäoliselt ohustada tervisealast olukorda liidus, võivad liikmesriigid selleks, et kaitsta liitu mõne kõnealuse loomataudi või zoonoosi sissetoomise eest, või kui on vaja võtta kaitsemeetmeid taimede tervisliku seisundi kaitseks liidus, lisada riiklikesse programmidesse meetmed, mida tuleb rakendada kolmandate riikide territooriumil koostöös asjaomaste riikide ametiasutustega. Samadel asjaoludel ja samal eesmärgil võib liidu rahalist toetust anda otse kolmandate riikide pädevatele asutustele.

2.3. Fütosanitaarprogrammide puhul võivad liidu rahalist toetust saada järgmised liikmesriikide meetmed:

a) teatava ajavahemiku järel tehtavad uuringud, millega kontrollitakse vähemalt liidu karantiinsete taimekahjustajate esinemist ning seda, kas esineb märke või sümptomeid sellise taimekahjustaja esinemisest, mille puhul tuleb võtta määruse (EL) 2016/2031 artiklis 29 osutatud meetmeid või artikli 30 lõike 1 kohaselt vastu võetud meetmeid;

b) teatava ajavahemiku järel tehtavad uuringud, millega kontrollitakse seda, kas esineb muid kui punktis a osutatud taimekahjustajaid, mis võivad kujutada endast liidule uut ohtu ning mille sissepääs või levik võib oluliselt mõjutada liidu põllumajandust või metsi;

c) meetmed, mis liikmesriigi pädev asutus võtab kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikliga 17 või selle määruse artikli 28 lõike 1 kohaselt vastu võetud liidu meetmetega~~, et hävitada~~ liidu ~~karantiinne~~ ***karantiinse*** taimekahjustaja ***ennetamiseks, tõkestamiseks või hävitamiseks***; **[ME 138]**

d) meetmed, mis liikmesriigi pädev asutus võtab kooskõlas määruse (EL) 2016/2031 artikliga 29~~, et hävitada taimekahjustaja~~ ***sellise taimekahjustaja ennetamiseks***, ***tõkestamiseks või hävitamiseks***, mis ei ole kantud liidu karantiinsete taimekahjustajate loetellu, kuid mida võib käsitada karantiinse taimekahjustajana vastavalt kõnealuse määruse artikli 30 lõikes 1 osutatud kriteeriumidele; **[ME 139]**

Teisipäev, 12. veebruar 2019

e) täiendavad kaitsemeetmed, mille eesmärk on takistada sellise taimekahjustaja levikut, mille tõrjeks on vastu võetud määruse (EL) 2016/2031 artikli 28 lõike 1 ja artikli 30 lõike 1 kohased liidu meetmed ~~taimekahjustaja leviku takistamiseks~~, välja arvatud ~~punktis~~ ***punktides*** c ~~osutatud taimekahjustaja hävitamise meetmed~~ ja ~~punktis~~ d osutatud ~~leviku tõkestamise~~ meetmed, kui need meetmed on olulised selleks, et kaitsta liitu kõnealuse taimekahjustaja edasise leviku eest; **[ME 140]**

f) meetmed, mille eesmärk on takistada sellise taimekahjustaja levikut, mille tõrjeks on vastu võetud määruse (EL) 2016/2031 artikli 28 lõike 2 või artikli 30 lõike 3 kohased liidu meetmed taimekahjustaja leviku takistamiseks saastunud alal, kust taimekahjustajaid ei ole võimalik hävitada, kui need meetmed on olulised selleks, et kaitsta liitu kõnealuse taimekahjustaja edasise leviku eest.

Kõnealuste meetmetega hõlmatud taimekahjustajate loetelu määratakse kindlaks artiklis 16 osutatud töökavas.

3. Loomade heaolu edendamist toetav tegevus***, sealhulgas meetmed, millega tagatakse loomade heaolu normide täitmine ja täitmise jälgimine, muu hulgas loomade veo ajal***. **[ME 141]**

4. Määruse (EL) 2017/625 artiklites 92, 95 ja 97 osutatud Euroopa Liidu referentlaborid ja Euroopa Liidu referentkeskused.

5. Määruse (EL) 2017/625 artiklis 112 osutatud koordineeritud kontrolliprogrammid ning teabe ja andmete kogumine.

6. Toidujäätmete tekke vältimise ja toidupettuse vastu võitlemisega seotud tegevus.

7. ~~Toidu säästvat~~ ***Agroökoloogilist*** tootmist ja ***toidu säästvat*** tarbimist toetav tegevus***, mis ei kahjusta keskkonda ega bioloogilist mitmekesisust, ning otsemüügi ja lühikeste tarneahelate edendamine***. **[ME 142]**

8. Andmebaasid ja elektroonilised teabehaldussüsteemid, mis on vajalikud artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgiga seotud õigusaktide tulemuslikuks ja tõhusaks rakendamiseks ning millel on tõendatud lisaväärtus liidu jaoks tervikuna***; uute tehnoloogiate rakendamine toodete jälgitavuse parandamiseks, näiteks QR-kood tootepakendil***. **[ME 143]**

9. Ametliku kontrolli eest vastutavate pädevate asutuste ja loomataudide või taimekahjustajate ohjamise ja/või ennetamisega tegelevate muude asutuste töötajate koolitus, nagu on osutatud määruse (EL) 2017/625 artiklis 130.

10. Liikmesriikide ekspertide reisi-, majutus- ja elamiskulud, kui komisjon määrab nad abiks oma ekspertidele vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 116 lõikele 4 ja artikli 120 lõikele 4.

11. Tehniline ja teaduslik töö, sealhulgas uuringud ja koordineerimistegevus, mida on vaja selleks, et ***kindlustada uute ja tundmatute taimekahjustajate ja haiguste ennetamine ning*** tagada artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgiga seotud valdkonna õigusaktide nõuetekohane rakendamine ning nende kohandamine vastavalt teaduse, tehnoloogia ja ühiskonna arengule. **[ME 144]**

12. Liikmesriikide või rahvusvaheliste organisatsioonide tegevus, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärki ja toetatakse selle eesmärgiga seotud eeskirjade väljatöötamist ja rakendamist.

13. Ühe või mitme liikmesriigi korraldatavad projektid, mille eesmärk on parandada artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgi täitmise tõhusust uuenduslike võtete ja tavade kaudu.

14. Toetus liidu ja liikmesriikide teavitamise ja teadlikkuse suurendamise algatustele, mille eesmärk on tagada toidu parem, nõuetekohane ja kestlik tootmine ja tarbimine, sealhulgas toidujäätmete tekke vältimise ~~ja~~ ***meetmed ja nende mõju ringmajandusele ja*** toidupettuste vastu võitlemisega seotud tegevus, artikli 3 lõike 2 punktis e osutatud erieesmärgi valdkonnas rakendatavate nõuete raames. **[ME 145]**

15. Meetmed inimeste, loomade ja taimede tervise ning loomade heaolu kaitseks, mida rakendatakse liidu piiril kolmandatest riikidest saabuvate loomade, loomsete saaduste, taimede ja taimsete saaduste suhtes.

II LISA

Rahastamiskõlblikud meetmed, millega täidetakse artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärki

Liidu poliitika rakendamiseks on vaja kvaliteetset, võrreldavat ja usaldusväärset statistilist teavet liidu majandusliku, sotsiaalse, territoriaalse ja keskkonna olukorra kohta. Lisaks võimaldab Euroopa statistika kodanikel aru saada demokraatlikust protsessist, selles osaleda ja pidada arutelusid liidu praeguse olukorra ja tuleviku üle.

Koos määrusega (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta nähakse programmiga ette Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise üldine raamistik aastateks 2021–2027. Euroopa statistikat arendatakse, tehakse ja levitatakse kõnealuse raamistiku alusel ning kooskõlas Euroopa statistika tegevusjuhise põhimõtetega, tehes selleks tihedat ja kooskõlastatud koostööd Euroopa statistikasüsteemi raames.

Kõnealuse raamistiku alusel arendatav, tehtav ja levitatav Euroopa statistika aitab kaasa ELi toimimise lepingus sätestatud ja komisjoni strateegilistes prioriteetides põhjalikumalt käsitletud liidu tegevuspõhimõtete elluviimisele.

Artikli 3 lõike 2 punktis f osutatud erieesmärgi täitmiseks tehakse järgmist:

Majandus- ja rahaliit, üleilmastumine ja kaubandus

— pakutakse kvaliteetset statistikat, mis toetab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, reformi tugiprogrammi ja liidu aastast majandusarengu jälgimise ja suunamise tsüklit;

— pakutakse Euroopa majanduse põhinäitajaid, neid vajaduse korral edasi arendades;

— pakutakse statistikat ja metoodilisi suuniseid investeeringute ja eelarveliste vahendite statistilise käsitlemise kohta, et toetada majanduslikku lähenemist, finantsstabiilsust ja töökohtade loomist;

— pakutakse statistikat omavahendite ning ELi töötajate töötasude ja pensionide kohta;

— mõõdetakse paremini ~~teenustekaubandust~~ ***kaupade ja teenustega kauplemist***, välismaiseid otseinvesteeringuid, üleilmseid väärtusahelaid ja üleilmastumise mõju liidu majandusele. **[ME 146]**

Ühtne turg, innovatsioon ja digiüleminek

— pakutakse kvaliteetset ja usaldusväärset statistikat ühtse turu, Euroopa kaitsealase tegevuskava ning innovatsiooni ja teadusuuringute põhivaldkondade jaoks;

— pakutakse rohkem ja õigeaegsemaid statistilisi andmeid koostöömajanduse ja digiteerimise mõju kohta Euroopa ettevõtetele ja kodanikele.

Euroopa sotsiaalne mõõde

— pakutakse kvaliteetset, õigeaegset ja usaldusväärset statistikat, et toetada Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja liidu oskuste poliitikat, sealhulgas ***(kuid mitte ainult)*** statistikat tööturu, tööhõive, hariduse ja koolituse, sissetulekute, elamistingimuste, vaesuse, ebavõrdsuse, sotsiaalkaitse, deklareerimata töö ja oskuste satelliitkontode kohta; **[ME 147]**

— pakutakse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga seonduvat statistikat;

— täiendatakse rändestatistikat eelkõige seoses rändajate olukorra ja lõimumisega ning varjupaigataotlejate haridusvajaduste ja kvalifikatsiooniga;

— arendatakse uusi 2021. aasta järgsete rahva ja eluruumide loenduste programme ja rahvastikustatistikat;

— pakutakse rahvastikuprognoose ja nende iga-aastaseid ajakohastusi.

Kestlik areng, loodusvarad ja keskkond

— jälgitakse edusamme kestliku arengu eesmärkide saavutamisel;

— arendatakse statistikat, et toetada energiastrateegiat, ringmajandust ja plastistrateegiat;

— pakutakse põhilist keskkonnastatistikat ja -näitajaid, sealhulgas jäätmete, vee, bioloogilise mitmekesisuse, metsade, maakasutuse ja maakatte kohta, samuti kliimaga seotud statistikat ja keskkonnamajanduslikku arvepidamist;

— pakutakse kauba- ja reisijateveo statistikat liidu poliitika toetamiseks ja

— töötatakse välja täiendavad näitajad, et jälgida transpordi mitmeliigilisust ja üleminekut keskkonnasõbralikumatele transpordiliikidele;

— pakutakse õigeaegseid ja asjakohaseid andmeid ühise põllumajanduspoliitika, ühise kalanduspoliitika ning keskkonna, toiduga kindlustatuse ja loomade heaoluga seotud poliitikavaldkondade vajaduste täitmiseks.

Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus

— pakutakse õigeaegseid ja põhjalikke statistilisi näitajaid piirkondade, sealhulgas liidu äärepoolseimate piirkondade, linnade ja maapiirkondade kohta, et jälgida ja hinnata territoriaalse arengupoliitika tõhusust ja valdkondliku poliitika territoriaalset mõju;

— toetatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast võitlust käsitlevate näitajate väljatöötamist ning arendatakse politsei- ja julgeolekuvaldkonna statistikat;

— võetakse laialdasemalt kasutusele georuumilisi andmeid ja integreeritakse georuumiline teabehaldus süstemaatiliselt statistika koostamisse.

Euroopa statistika parem tutvustamine ja edendamine usaldusväärse allikana võitluses internetis leviva väärinfo vastu

— edendatakse süstemaatiliselt Euroopa statistikat kui usaldusväärset tõendite allikat ning hõlbustatakse selle kasutamist, et faktide kontrollijad, teadlased ja avaliku sektori asutused saaksid seda kasutada võitluses internetis leviva väärinfo vastu;

— hõlbustatakse statistika kättesaadavust ja sellest arusaamist, muu hulgas esitades seda visuaalselt atraktiivsel ja interaktiivsel viisil ja pakkudes nõudmistele paremini kohandatud teenuseid, näiteks tellitavaid andmearuandeid ja iseteenindusel põhinevaid analüüse;

— arendatakse edasi Euroopa statistika kvaliteedi tagamise raamistikku ja tehakse selle üle järelevalvet, sealhulgas vastastikuste hindamiste kaudu Euroopa statistika tegevusjuhise järgimise kohta liikmesriikides;

— tagatakse juurdepääs üksikandmetele teadusuuringute eesmärgil, järgides andmekaitse ja statistilise konfidentsiaalsuse rangeid standardeid.

Teisipäev, 12. veebruar 2019

Andmerevolutsiooni ärakasutamine ja usaldusväärse aruka statistika kasutuselevõtt

— kiirendatakse uute digitaalsete andmeallikate kasutuselevõttu ning pannakse alus usaldusväärsele arukale statistikale, et pakkuda uut reaalajalähedast ja usaldusväärsetel algoritmidel põhinevat statistikat;

— töötatakse välja uued lähenemisviisid, et oleks võimalik kasutada eravalduses olevaid andmeid privaatsust tagavate ja turvaliste mitmepoolsete arvutusmeetodite kaudu;

— edendatakse tipptasemel teadustegevust ja innovatsiooni ametlikus statistikas muu hulgas nii koostöövõrgustike kui ka Euroopa statistikaalaste koolitusprogrammide kaudu.

Laiendatud partnerlused ja statistikaalane koostöö

— tugevdatakse ESSi partnerlust ja koostööd Euroopa Keskpankade Süsteemiga;

— edendatakse partnerlust avaliku ja erasektori andmete valdajate ning tehnoloogiasektoriga, et hõlbustada statistika eesmärgil juurdepääsu andmetele, mitmest andmeallikast pärit andmete integreerimist ja uusima tehnoloogia kasutamist;

— soodustatakse koostööd teadus- ja akadeemiliste ringkondadega, eelkõige seoses uute andmeallikate, andmeanalüüsi ja statistilise kirjaoskuse edendamisega;

— tehakse koostööd rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikidega üldise ametliku statistika huvides.

Teisipäev, 12. veebruar 2019

III LISA

Loomataudide ja zoonooside loetelu

~~1) Hobuste Aafrika katk~~

~~2) Sigade Aafrika katk~~

~~3) Põrnatõbi~~

~~4) Lindude gripp (kõrge patogeensusega),~~

~~5) Lindude gripp (madala patogeensusega)~~

~~6) Kampülobakterioos~~

~~7) Sigade klassikaline katk~~

~~8) Suu- ja sõrataud~~

~~9) Kitsede nakkav pleuropneumoonia~~

~~10) Malleus~~

~~11) Nakatumine lammaste katarraalse palaviku viirusega (serotüübid 1–24),~~

~~12) Nakatumine *Brucella abortuse*, *B. melitensise* ja *B. suis* iga~~

~~13) Nakatumine episootilise hemorraagia viirusega~~

~~14) Nakatumine nodulaarse dermatiidi viirusega~~

~~15) Nakatumine *Mycoplasma mycoides* subsp. mycoides SC-ga (veiste kontagioosne pleuropneumoonia),~~

~~16) Nakatumine *Mycobacterium tuberculosis* kompleksiga (*M. bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*)~~

~~17) Nakatumine Newcastle'i haiguse viirusega~~

~~18) Nakatumine väikemäletsejaliste katku viirusega~~

~~19) Nakatumine marutaudi viirusega~~

~~20) Nakatumine Rifti oru palaviku viirusega~~

~~21) Nakatumine veiste katku viirusega~~

~~22) Nakatumine zoonootiliste Salmonella serotüüpidega~~

~~23) Nakatumine ehhinokokoosiga *Echinococcus spp*~~

~~24) Listerioos~~

~~25) Lammaste ja kitsede rõuged~~

~~26) Transmissiivsed spongioossed entsefalopaatiad~~

~~27) Trihhinelloos~~

~~28) Hobuste Venezuela entsefalomüeliit~~

~~29) Verotsütotoksigeenne *Escherichia coli*~~

Loomataudide ja zoonooside loetelu hõlmab järgmist:

a) määruse (EL) 2016/429 1. osa 2. peatüki alusel koostatud haiguste loetelu;

Teisipäev, 12. veebruar 2019

b) salmonella, zoonoosid ja zoonootilise toimega mõjurid, mida käsitletakse määruses (EÜ) nr 2160/2003 ja direktiivis 2003/99/EÜ [1];

c) transmissiivsed spongioossed entsefalopaatiad. **[ME 148]**

---

[1] ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/99/EÜ zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta, millega muudetakse nõukogu otsust 90/424/EMÜ ja tühistatakse nõukogu direktiiv 92/117/EMÜ (ELT L 325, 12.12.2003, lk 31).***

Teisipäev, 12. veebruar 2019

IV LISA

NÄITAJAD

Eesmärk	Näitaja
Artikli 3 lõike 2 ~~punktis~~ ***punkti*** a ***alapunktis i*** sätestatud eesmärgid	1 - Uute kaebuste ja nõuete täitmata jätmise juhtumite arv kaupade ja teenuste vaba liikumise ja liidu riigihankealaste õigusnormide valdkonnas 2 – Teenustekaubanduse suhtes kehtivate piirangute indeks. 3 – Portaali „Teie Euroopa“ külastuste arv, ~~4 – Ühiste turujärelevalve kampaaniate arv.~~
Artikli 3 lõike 2 punkti a alapunktis ii sätestatud eesmärgid	***1 – Kaupade ja teenuste vaba liikumise ning veebimüügiga seotud uute kaebuste ja nõuete täitmata jätmise juhtumite arv.*** ***2 – Ühiste turujärelevalve- ja tooteohutuskampaaniate arv.***
Artikli 3 lõike 2 punktis b sätestatud eesmärgid	1 - ***Programmist ja võrgustikust*** toetust saavate VKEde arv2 – Selliste toetust saanud ettevõtete arv, kes on sõlminud äripartnerluse. 2 - Selliste toetust saanud ettevõtete arv, kes on sõlminud äripartnerluse. ***2a – Mentorlussüsteemides ja liikuvuskavades osalevate ettevõtjate arv.*** ***2b – VKE loomise aja- ja rahakulu vähendamine.*** ***2c – Loodud ettevõtlusvõrgustike arv võrreldes lähteolukorraga.*** ***2d – VKE-testi kasut2e – Ettevõtluse alustamiseks mõeldud ühtset kontaktpunkti omavate liikmesriikide arvu oluline suurenemine.avate liikmesriikide arv.*** ***2f – Eksportivate VKEde osakaalu ja väljapoole liitu eksportivate VKEde osakaalu suurenemine võrreldes lähteolukorraga.*** ***2 g – Potentsiaalsetele, noortele ja uutele ettevõtjatele ning naisettevõtjatele, samuti muudele konkreetsetele sihtrühmadele suunatud ettevõtluslahendusi rakendavate liikmesriikide arvu oluline suurenemine võrreldes lähteolukorraga.*** ***2h – Füüsilisest isikust ettevõtjaks saada soovivate liidu kodanike osakaalu suurenemine võrreldes lähteolukorraga.*** ***2i – VKEde säästva tegevuse tulemused, mida iseloomustab muu hulgas selliste liidu VKEde osakaalu suurenemine, kes töötavad välja säästlikke meremajanduse ja keskkonnasäästlikke tooteid ja teenuseid, ning nende ressursitõhususe (mis võib hõlmata energiat, materjale või vett, ringlussevõttu jms) paranemine võrreldes lähteolukorraga.***

Teisipäev, 12. veebruar 2019

Eesmärk	Näitaja
Artikli 3 lõike 2 punktis c sätestatud eesmärgid	1 - Liikmesriikides riiklike standarditena rakendatavate Euroopa standardite osakaal Euroopa standardite koguarvust. 2 - Liidus heaks kiidetud rahvusvahelise finantsaruandluse ja auditeerimise standardite protsent.
Artikli 3 lõike 2 punktis d sätestatud eesmärgid	1 - Tarbijaindeks. 2 - Finantsteenuste valdkonnas peetud avalike konsultatsioonide käigus toetusesaajate esitatud seisukohavõttude ja vastuste arv.
Artikli 3 lõike 2 punktis e sätestatud eesmärgid	1 - Edukalt ellu viidud riiklike veterinaar- ja fütosanitaarprogrammide arv. ***2 - Taimekahjurite põhjustatud hädaolukordade edukate lahendamiste arv.*** ***3 - Haiguste põhjustatud hädaolukordade edukate lahendamiste arv.***
Artikli 3 lõike 2 punktis f sätestatud eesmärgid	1- Internetis avaldatud statistika mõju: veebis viitamiste ning positiivsete/negatiivsete arvamuste arv.

[ME 149]